SOS KOERDISTAN
Help Rojava en Shengal!

Sinds 2014 zijn al tienduizenden vrouwen en mannen, gezinnen met kinderen, ouderen en thuislozen uit Rojava, de Koerdische regio in Syrië, op de vlucht geslagen voor de brutaliteit van IS, de 'Islamitische Staat'. In juli van dat jaar verspreidde het meedogenloze geweld van IS zich ook over Zuid-Koerdistan, het noorden van Irak, thuis van zevenhonderdduizend Yezidi's – een eeuwenoude Koerdische religie – en evenveel Christenen van allerlei strekking.

De tragedie bereikte een absoluut dieptepunt in de eerste weken van augustus 2014. IS startte een offensief in de regio Shengal, het spirituele centrum van het Yezidisme. Meer dan driehonderdduizend mensen moesten vluchten, duizenden anderen werden gedood of verkocht als seksslavinnen. De getuigenissen over de onmenselijkheden die IS in Shengal heeft aangericht zijn weerzinwekkend. Degenen die erin slaagden te ontsnappen aan de nachtmerrie, wachtte een nieuwe reeks beproevingen.

De opvanginfrastructuur is in het door burgeroorlog geteisterde Syrië zeer precair. Rojava biedt, als één van de meest stabiele gebieden in Syrië, al onderdak aan 1,2 miljoen Syrische ontheemden. Deze opvanginitiatieven moeten voorzien in het gehele levensonderhoud van de bewoners: onderdak, voedsel, psychologische, medische en administratieve bijstand. Daarenboven raken levensmiddelen en hulpgoederen zeer moeilijk binnen, mede door de gesloten grensovergang met Turkije.

Met deze oproep willen wij de lokale opvanginitiatieven in Noord- en Zuid-Koerdistan en Rojava steunen. De vluchtelingen uit de regio kunnen niet rekenen op enige hulp van de Turkse, Syrische en Iraakse overheden, maar overleven louter door altruïsme en menselijk medeleven. Elke bijdrage is dus goud waard.

Wilt u helpen? Doe een gift op:

IBAN: BE35 8538 5112 7037

BIC: SPAABE22

Koerdisch Instituut vzw

Met de mededeling: "SOS SHENGAL ROJAVA"

afgiftekantoor 1210 Sint-Joost-Ten-Node

bpost
PB-PP | B-308687
BELGIE(N) - BELGIQUE

DE KOERDEN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET KOERDISCH INSTITUUT | JAARGANG 16 | N°88 | MAART-APRIL 2016

Cizre: Honderden burgers op barbaarse wijze vermoord door Turkse strijdkrachten

Achter de barricades in Nusaybin

Rojava: Een veilige haven in de brutale Syrische oorlog

De vele misdaden van de Turkse staat

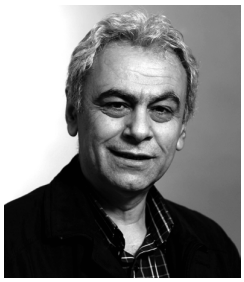

Derwich M. Ferho, voorzitter Koerdisch Instituut

Al sinds de zomer van 2015 zijn de militaire operaties van de Turkse staat tegen zijn Koerdische bevolking bezig. Velen beweren dat de huidige situatie in Noord-Koerdistan en Turkije lijkt op die van de jaren negentig. Dat is onjuist. De huidige situatie lijkt op die van de laatste jaren van het Ottomaanse Rijk en de beginjaren van de Turkse Republiek. Deze periode werd ook gekenmerkt door een bewuste schoonmaakoperatie tegen iedereen die niet Turks was of wilde worden: het resultaat was een genocide tegen de Armeniërs, Grieken, Assyriërs, Koerden en andere volkeren.

Er is echter ook een verschil met toen. Geen één van die volkeren had de middelen om weerstand te bieden tegen de totale uitroeiingspolitiek van de Turkse staat. Hier en daar waren er wel opstanden, maar die waren geïsoleerd van elkaar en bleven daarom beperkt. Nu is het anders, de miljoenen Koerden in het zuidoosten van Turkije bieden weerstand. Velen steunen de gewapende vrijheidsstrijd die geleid wordt door de PKK, en in de politieke arena heeft de HDP met een 60-tal verkozenen ook een belangrijke rol.

De AKP is aan de macht sinds 2002. Ze is een kampioen in het bedriegen van de massa's door loze beloftes. De Turkse bevolking kan blijkbaar leven met het feit dat er dagelijks journalisten, academici, kunstenaars, politici en andere oppositieleden achter de tralies gaan omdat ze hun ongenoegen geuit hebben tegen de AKP-regering en haar leiders.

Eigenaardig genoeg is er wel kritiek van de oppositiepartijen, waaronder de Republikeinse Volkspartij (CHP), tegen de AKP en haar Sultan Erdoğan als het gaat om het sociaaleconomische beleid van de regering. Maar over de Koerdische kwestie en de barbaarse praktijken tegen dit volk zwijgt de CHP alsof er niets aan hand is. De Partij van de Nationalistische Beweging (MHP) beschuldigt de AKP er zelfs van te laks te zijn en vraagt de regering in de steden waar de Koerden tegen de onderdrukking in opstand komen geen steen overeind en geen hoofd op een lichaam te laten staan. Alles moet onthoofd en vernield worden. Dat zijn de woorden van de voorzitter van de MHP, Devlet Bahçeli.

Ook in Brussel blijven de gebeurtenissen in Turkije niet zonder gevolgen. In maart werd een Koerdische protestwake in het midden van de Europese wijk in brand gestoken, nadat Erdoğan er uitgebreid over gefulmineerd had op de Turkse televisie. Opvallend was ook dat de aanslagen in Brussel er kwamen, enkele dagen nadat Erdoğan waarschuwde dat de gebeurtenissen in Ankara even goed in Brussel konden gebeuren.

De Turkse autoriteiten hebben de vluchtelingenproblematiek uitgebuit en miljarden euro's gekregen, waardoor ze kunnen doen wat ze willen in eigen land. Hoe de Europese instanties zijn kunnen ingaan op deze chantage, is niet te begrijpen. Want ze weten al te goed dat Erdoğan niet van plan is de vluchtelingen iets deftig te geven van het geld dat hij gekregen heeft. In april verscheen zelfs een rapport van Amnesty International, waaruit bleek dat Turkije massaal Syrische vluchtelingen terugstuurt. Het rapport concludeert dat sinds midden januari, bijna dagelijks zo'n 100 mannen, vrouwen en kinderen worden opgepakt aan de grens en weer gedwongen worden naar Syrië terug te keren. Als de Europese instellingen hun dubieuze deal met Turkije niet dringend herbekijken, zullen deze en andere grove mensenrechtenschendingen onbestraft blijven.

Cizre: Honderden burgers op barbaarse wijze vermoord door Turkse strijdkrachten

Kristel Cuvelier

De Turkse strijdkrachten, waaronder speciale troepen, het leger en de politie, hebben de afgelopen maanden op grote schaal mensenrechtenschendingen begaan in de Koerdische stad Cizre (Cizîr in het Koerdisch). Cizre is één van de Koerdische steden waar een permanent uitgaansverbod werd ingesteld vanwege een grootscheepse militaire operatie tegen de Koerdische jongerenmilities – de Civiele Verdedigingseenheden (YPS) en de daartoe behorende Patriottische Revolutionaire Jongerenbeweging (YDG-H) – die lokale autonomie hadden uitgeroepen en barricades hadden opgeworpen in de straten. Tijdens deze militaire operaties zijn honderden burgers vermoord, waaronder ouderen, kinderen en zelfs baby's.

Het uitgaansverbod in Cizre werd ingesteld op 14 december '15 en duurde onafgebroken, de klok rond, voort tot 2 maart '16. Nog diezelfde dag werd het uitgaansverbod opnieuw afgekondigd. Tot op vandaag is het bijzonder moeilijk om exact te weten te komen wat er precies gebeurd is in Cizre en hoeveel mensen er vermoord zijn, aangezien pers en mensenrechtenorganisaties niet of nauwelijks toegelaten worden tot de stad en het hen tot op heden zeer moeilijk wordt gemaakt om er onderzoek te doen.

Een voorlopig rapport

Eén van de weinige onafhankelijke rapporten die tot nu toe gemaakt konden worden over de gruweldaden werd samengesteld door een team van advocaten en juristen dat Cizre op 2 maart kortstondig kon bezoeken, waarna de stad opnieuw vergrendeld werd. In dit rapport werden minstens 325 doden geteld, begraven op verschillende plaatsen in Cizre en in de omliggende steden, deels in anonieme graven.

Het rapport van de juristen is bloedstollende lectuur. Door het uitgaansverbod kwam de burgerbevolking van de stad, die meer dan honderdduizend inwoners telde, zwaar onder vuur te liggen. Een deel van de bevolking sloeg op de vlucht, maar zij die niet onmiddellijk gehoor gaven aan bevelen om de stad te verlaten, kwamen onherroepelijk vast te zitten in hun huizen met nauwelijks water, eten of verwarming en zonder elektriciteit en dat maanden aan één stuk door en in het putje van de winter. Het leger en de speciale ordediensten zetten ondertussen zware artillerie, tanks en mortiervuur in op de stad. Sluipschutters schoten lukraak op iedereen die zich op straat waagde, vrouwen, ouderen en kinderen incluis. In tientallen gevallen kwamen gewonden om het leven omdat ambulances geen toegang kregen tot het gebied. Ondanks alle noodoproepen om ambulances, lieten de Turkse strijdkrachten gewonde burgers koudweg doodbloeden, op straat of in de gebouwen waar ze zich noodgedwongen schuilhielden voor de bombardementen.

Gruwelijke dood in een kelder

Op zaterdag 23 januari zond een groep van een 30-tal burgers, waaronder enkele kinderen, een noodoproep uit vanuit de kelder van een aan flarden geschoten gebouw in de Bostancı-straat 23, in Cudi, één van de wijken van Cizre. Onder hen waren verschillende zwaargewonden. Er werd meermaals gebeld om een ambulance, maar de Turkse soldaten weigerden de ambulances door te laten, zogezegd omdat er gevochten werd in de wijk, wat Koerdische bronnen betwistten.

In de daaropvolgende week probeerden familieleden en vrienden van de mensen in de kelder, gesteund door

Koerdische politici en talloze sympathisanten, alles wat ze konden om de Turkse overheid ertoe te bewegen de ambulances alsnog door te laten en de mensen in de kelder te evacueren. Maar ondanks de smeekbedes van familieleden, oproepen van Koerdische politici die in het ministerie van Binnenlandse Zaken in hongerstaking gingen uit protest, een oproep van Amnesty International, een gerechtelijke procedure in Turkije én bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, acties van vredesmoeders, verschillende betogingen en een internationale twittercampagne, … mochten de ambulances een week later nog altijd niet door. In de eerste dagen zijn daardoor zes mensen aan hun verwondingen overleden, de rest bleef, samen met hun lijken, gevangen in de kelder.

Ondertussen verspreidde de AKP-regering in de door haar gecontroleerde pers onjuiste propaganda over de hele situatie. President Erdoğan en de zijnen verklaarden eerst dat het *"allemaal leugens"* waren en dat er *"genoeg ambulances rondrijden"* en vervolgens dat het toch maar *"terroristen"* zijn of zelfs dat het om een *"valstrik van de PKK"* ging of dat het de PKK zelf was die de ambulances verhinderde.

WATER, HEVAL …

Erger nog het gebouw werd ondertussen verder beschoten door het leger. De overlevenden in de kelder hadden ondertussen geen drinkwater, noch voedsel en vochten tegen een gruwelijke dood door de dorst. Een mens kan immers maar drie tot maximaal zes dagen overleven zonder water. Na een paar dagen smeekten de overlevenden dan ook om water. Ze hadden een klein beetje water gevonden in een boiler in de kelder, maar dat was nauwelijks voldoende om de lippen nat te maken. Mehmet Yavuzer van de Partij van de Democratische Regio's (DBP, een zusterpartij van de HDP) die zich ook in de kelder bevond, stuurde de volgende sms naar HDP-parlementslid Faysall Sarıyıldız: *"Ik ga mezelf doden. Het is genoeg geweest. Ik wil geen geschreeuw om water meer horen. Ik wil niet dat iemand me nog belt. Water, heval (kameraad), alleen water …"*

Op zaterdag 30 januari werd de zoveelste poging om de gewonden te bereiken verhinderd door het Turkse leger en werd het gebouw opnieuw beschoten. Het laatste (opgenomen) telefoongesprek met mensen in de kelder eindigt met geweerschoten, luide knallen en geschreeuw en iemand die roept *"we zitten onder het puin"*. Sindsdien lukte het niet meer om nog telefonisch contact te krijgen met de gewonden in de kelder. Vermoedelijk zijn de overige mensen die dag allen overleden.

Meer dan 12 keer zijn ambulances tot vlak bij het gebouw geweest om dan te moeten terugkeren van het leger. Het gebouw bevindt zich op amper enkele

De vernieling is enorm in Cizre. (Foto: Cahida Dêrsim, Twitter)

honderden meters van een ziekenhuis en toch hebben de Turkse autoriteiten deze mensen na een vreselijke lijdensweg, waarin de hoop op redding steeds zo dichtbij was, allemaal laten sterven.

Na deze barbaarse en uiterst wrede moord op de burgerbevolking nam Emine Ayna, een prominente Koerdische politica en co-voorzitster van de Partij van de Democratische Regio's (DBP), ontslag omdat ze geen hoop meer heeft voor een politieke oplossing voor het conflict.

Zelfde verhaal, andere kelders

Daarna gebeurde opnieuw hetzelfde in andere kelders van andere gebouwen in dezelfde stad Cizre.

Begin februari raakte bekend dat een groep van ongeveer 62 mensen vastzat in de kelder van een gebouw in de Narin-straat 14 in dezelfde buurt Cudi. Door de bombardementen ontstond er op vrijdag 5 februari brand in het gebouw waardoor negen mensen levend verbrand zouden zijn en tientallen anderen zwaar gewond raakten. Volgens een Koerdische politicus werd de brandweer gebeld, maar mocht deze niet door van het leger. De Koerdische nieuwsdienst ANF meldde dat de Turkse strijdkrachten een 16-jarige jongen, Abdullah Gün, die de kelder probeerde te verlaten, doodgeschoten zouden hebben.

Zondagavond 7 februari lanceerde het Turkse leger vervolgens een aanval op het gebouw waar nog steeds een 50-tal mensen in penibele omstandigheden vastzaten. De dag erna, maandag 8 februari, meldde de Turkse staatstelevisie TRT dat de Turkse strijdkrachten *"zo'n 60 terroristen"* gedood hadden in de kelder. *"De veiligheidstroepen zijn een kelder binnengegaan die gecontroleerd werd door de terroristen. In het gevecht werden een 60-tal terroristen geneutraliseerd."* Het bericht werd vervolgens weer verwijderd van alle TRT-mediakanalen en er werd een nieuw bericht rondgestuurd waarin 'slechts' sprake was van 10 doden. Terzelfdertijd doken gruwelijke foto's op van verkoolde lijken op de sociale media, getrokken en verspreid door Turkse soldaten.

De avond erna werden twee ambulances toegelaten, onder zware controle van het leger. De hulpdiensten haalden toen 27 verkoolde en in stukken gereten lichamen uit het gebouw. In de daarop volgende dagen werden ook de resterende lichamen uit het gebouw gehaald. Deze werden, ondanks vragen van

Derya Koç, voormalig HDP-co-voorzitster voor het district Milas.

familieleden, veelal zonder identificatie begraven op verschillende begraafplaatsen in Cizre en tot ver daarbuiten. Elk onafhankelijk onderzoek naar de plaats van het delict werd verhinderd.

Kelder drie

Vervolgens raakte bekend dat een derde groep van een 45-tal mensen vast zat in een gebouw in de Akdeniz-straat 16 in de wijk Sur, eveneens in Cizre. Volgens nieuwsagentschap ANF werd het gebouw beschoten met tanks waardoor de bovenste verdiepingen instortten. Daarop zou de politie het gebouw binnen zijn gegaan en er benzine uitgegoten en brand gesticht hebben, waardoor een 20-tal mensen levend verbrand werden. Dit vertelde Derya Koç, voormalig HDP-co-voorzitster voor het district Milas, die zich in het gebouw bevond samen met een 20-tal andere overlevenden van de brand.

In een telefoongesprek vertelde Koç: *"De situatie hier is kritiek. Een 20-tal mensen die zich schuilhielden in de kelder hier beneden zijn levend verbrand. We zijn nu nog met een 20-tal over. Ze blijven ons beschieten, straks verbrandden we hier allen. Er moet onmiddellijk hulp komen. (…) Er zijn veel gewonden, het gebouw is omsingeld door tanks."* De Koerdische politica meldde in een ander telefoongesprek dat sommige mensen er zeer ernstig aan toe waren door brandwonden, terwijl anderen

dreigden dood te bloeden omdat ze niets vonden om hun wonden mee te stelpen. *"We krijgen bijna geen lucht. Velen van ons zijn gewond aan armen en benen. Iemand heeft een oog verloren. Zij die ernstig gewond zijn zullen spoedig sterven als ze niet heel snel medische hulp krijgen."*

"Succesvolle operatie"

Op donderdag 11 februari verklaarde de Turkse minister van Binnenlandse Zaken Ala dat *"de operaties in Cizre op een succesvolle manier beëindigd zijn"*. Langzaamaan drong het tot iedereen door dat ook alle andere mensen in de derde kelder, waaronder Koç, vermoord waren. HDP-afgevaardigde Faysal Sarıyıldız legde daarop de volgende verklaring af. *"Rond negen uur vanmorgen hoorden we een luide ontploffing in de buurt van het gebouw in Sur. Later riepen de strijdkrachten twee ambulances op. We hebben begrepen dat de mensen die er wachtten om geëvacueerd te worden eveneens allemaal vermoord zijn."* Sarıyıldız vertelde dat Turkse politieagenten en soldaten de 'overwinning' hadden gevierd met vreugdeschoten in de lucht. "*Cizre werd opgeschrikt door het geweervuur van de doodseskaders doorheen de hele stad en dat een half uur voor de mededeling van de minister dat de operatie over was. Achteraf begrepen we dat ze het bloedbad vierden. In Cizre werd vandaag opnieuw een massamoord en een misdaad tegen de mensheid begaan. We kijken op tegen een verwerpelijk systeem en een even verwerpelijke regering die heldenverhalen verzameld uit de vernietigde stad Cizre."*

Exacte cijfers over het aantal slachtoffers blijven ondertussen problematisch. Het rapport van de juristen telde 167 lichamen afkomstig uit deze drie kelders alleen. Volgens een persverklaring van Selahattin Demirtaş, covoorzitter van de Democratische Partij der Volkeren (HDP) ging het veelal om lokale bewoners en een groep universiteitsstudenten die uit solidariteit naar Cizre waren gekomen.

Terroristen?

Het Turkse leger verklaarde begin februari dat het alleen in de stad Cizre 575 *"terroristen"* heeft gedood. Een indicatie voor het dodentol in de hele Koerdische regio kwam er eind maart toen Erdoğan verklaarde dat het Turkse leger *"5.359 terroristen heeft uitgeschakeld"* sinds het begin van de militaire operaties. In heel veel gevallen gaat het echter om burgerslachtoffers. Los daarvan, zelfs al zouden er zich rebellen onder de slachtoffers bevonden hebben, dan nog staat vast dat de Turkse strijdkrachten zware misdrijven hebben gepleegd tegen de Koerdische bevolking, waaronder het weigeren van medische hulp aan gewonden en buitenrechtelijke executies. Woorden zoals massamoord, misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven, collectieve bestraffing van de burgerbevolking, … worden meermaals genoemd door mensenrechtenorganisaties en advocaten, veelal meer dan terecht.

In een rapport van de mensenrechtenorganisatie TIHV staan de namen van 183 in Cizre vermoorde burgers opgesomd, burgers die men kon identificeren en waarvan de doodsoorzaak bekend is, met de melding dat nog minstens 59 andere lichamen van burgerslachtoffers in anonieme graven liggen. Van de honderden burgerslachtoffers in de hele Koerdische regio sinds het begin van het conflict kwamen volgens het TIHV-rapport minstens 76 burgers om het leven doordat ze geen toegang kregen tot medische hulp. Door de belegering van verschillende Koerdische steden en wijken - waaronder Cizre, Van, het Sur-district van Amed (Diyarbakir), Silopi, Nusaybin, … - werden minstens 355.000 mensen uit hun huizen verdreven. Hele steden werden en worden tot op vandaag met de grond gelijk gemaakt.

Wraakroepende misdrijven

Het rapport van de juristen geeft enkele gruwelijke details over de honderden lijken die er in Cizre geborgen werden, waaronder die van kinderen. In talloze gevallen waren de slachtoffers totaal onherkenbaar geworden: volledig verbrand, onthoofd, in stukken gesneden, overreden door voertuigen, gruwelijk verminkt, … Het lichaam van een vijftienjarig meisje was in stuken gesneden en haar ogen waren eruit gehaald. Lichamen van vrouwen waren uitgekleed, in een aantal gevallen waren hun borsten afgesneden. Op hun lichamen en ook op vele muren en in huizen werden door de Turkse strijdkrachten seksistische en anti-Koerdische boodschappen en bedreigingen achtergelaten, zoals *"we zullen jullie allemaal uitroeien"*. Foto's en 'stoere verhalen' over deze begane gruweldaden werden vervolgens door Turkse strijdkrachten op sociale media gepost.

Het blijft uiterst onzeker of de exacte details over de gebeurtenissen in Cizre ooit naar boven zullen komen en erg onwaarschijnlijk dat de daders zich ooit zullen moeten verantwoorden voor hun misdaden. Het

Turkse parlement weigerde om een onderzoek in te stellen naar het bloedbad in Cizre, een verzoek dat was ingediend door de HDP, en elk onafhankelijk onderzoek wordt zo goed als onmogelijk gemaakt door de Turkse strijdkrachten die geen pottenkijkers dulden, noch tijdens autopsies, noch op de locaties van de misdrijven. De Turkse strijdkrachten en de nationalistische milities die met hen samenwerken kregen van Erdoğan carte blanche om te doen wat ze willen in de *"strijd tegen de terroristen"*, waardoor totale straffeloosheid heerst en dergelijke gruweldaden getolereerd en zelfs gevierd worden.

Voor de Koerdische beweging, die uiterst geschokt was door het brute geweld, betekende Cizre eveneens een keerpunt. Een spijtig keerpunt, waarin steeds meer Koerdische activisten de hoop dreigen te verliezen op een politieke oplossing voor het conflict en radicalere splintergroepen zoals de Koerdische Vrijheidshaviken (TAK) opnieuw op de voorgrond treden met bloedige aanslagen … uit wraak voor Cizre.

Kristel Cuvelier, stafmedewerker van het Koerdisch Instituut. De rapporten vallen na te lezen op de website van het Koerdisch Instituut.

BRONNEN

'Preliminary Report by jurists based on visit to Cizre' van Mesopotamia Lawyers Association, Libertarian Lawyers Association, Asrin Law Firm en Foundation For Society And Legal Studies

'Fact sheet on declared curfews between August 16th, 2015 and March 18th, 2016 and civilians who lost their lives according to data of Human Rights Foundation of Turkey Documentation Center' van Türkiye Insan Haklari Vakfi (TIHV) gepubliceerd in Ankara, 22 maart 2016, 7p.

Er zijn veel kinderen bij de slachtoffers in Cizre. (Foto AP)

Achter de barricades in Nusaybin

Toon Lambrechts

Nusaybin is het volgende slagveld geworden in de strijd tussen het Turkse leger en Koerdische militanten. Journalist Toon Lambrechts bezocht de stad vlak voor de hel er losbarstte.

In de grensstad met Syrië worden volop nieuwe barricades gemaakt in de wijken die het Turkse gezag verwerpen. Want met het afkondigen van een uitgaansverbod en het begin van militaire operaties in de naburige stad Idil komt een confrontatie dichterbij. Net als in Diyarbakir lijkt er in Nusaybin op het eerste zicht weinig aan de hand. In de straten van de Koerdische stad net op de grens met Syrië heerst de normale drukte, er wordt zelfs gewerkt aan de restauratie van het oude stadscentrum.

Maar het verzameld militair materiaal op het plein voor het politiekantoor doet problemen vermoeden. Zoals in de meeste andere steden in het Koerdische zuidoosten van Turkije hebben ook hier enkele wijken hun autonomie uitgeroepen en wierp de YDG-H, de jongerenafdeling van de Koerdistan Arbeiderspartij, de PKK, barricades op om de strijd met de Turkse politie en het leger aan te gaan (*de Patriottische Revolutionaire Jongerenbeweging YDG-H zijn ondertussen opgegaan in de nieuwe Civiele Verdedigingseenheden YPS, nvdr.*). In november vorig jaar kondigde de gouverneur een uitgaansverbod af en kwam het tot schermutselingen, maar later keerde de rust terug. Ook vandaag is het kalm in Nusaybin.

Stapels straatstenen

De eerste autonome wijk die ik bezoek is Zeynelabidin, op wandelafstand van het centrum van Nusaybin. De straatstenen werden opgebroken en netjes gestapeld tot barricades. Elders dienen zandzakken als versperring, een enkele straat is afgesloten met een uitgebrand wrak van een vrachtwagen. De wijk lijkt klaar voor een confrontatie met het Turkse leger.

Behalve de geïmproviseerde barricades hebben de jongeren ook greppels uitgehouwen, tunnels gegraven, doeken opgehangen om het zicht te beperken en geschutposten opgericht. De muren van Zeynelabidin staan vol revolutionaire leuzen, gestencilde portretten van Abdullah Öcalan, leider van de PKK, en een myriade aan afkortingen van de namen van de verschillende fracties van de Koerdische vrijheidsbeweging.

Ondanks al de versperringen ligt de wijk Zeynelabidin er niet verlaten bij, hoewel er beduidend minder volk op straat is dan in het centrum. De barricades hebben stuk voor stuk toegangssluizen die een passage mogelijk maken. Er spelen kinderen in de straten, vrouwen sjouwen af en aan met boodschappentassen, want de winkels in deze wijk zijn wel grotendeels gesloten. De mensen achter de barricades kijken niet meteen op van de aanwezigheid van een journalist, maar foto's nemen is uitgesloten: de beelden zouden wel eens in handen van de Turkse politie kunnen vallen.

Copy-paste Rojava

Aan de andere kant van de rivier de Jaghjagh ligt Yenishehir, een andere "autonome" wijk. De gevechten eind vorig jaar moeten hier blijkbaar een stuk heviger geweest zijn dan in Zeynelabidin. De brug over de Jaghjagh is geknakt en versperd met een uitgebrande tankwagen. Als ik een foto maak van het volledig met kogels doorzeefde voertuig komt er een oude vrouw voorbij die iets over de Turkse president Erdoğan kwijt wil. Zonder het Turks of Koerdisch machtig te zijn, is het duidelijk dat het eerder om een vervloeking dan een zegen gaat. De gebouwen aan de andere kant van de oever zijn eveneens gepokt met

kogelinslagen.

Ook hier zijn barricades en loopgraven tot het dagelijks leven gaan behoren. Een groep vrouwen met kinderen schuilt rustig in de schaduw van een van de grotere versperringen aan de ingang van de wijk. Hier en daar houdt zelfs een winkel de deuren open, al zijn veruit de meeste zaken gesloten. Yenishehir is beduidend groter dan Zeynelabidin, en heeft bredere straten. Ook die zijn gebarricadeerd, maar het is moeilijk voor te stellen hoe de opgestapelde hopen stenen de tanks van het Turkse leger zouden kunnen tegenhouden.

De Asayisch vallen het best te vergelijken met een soort politie, burgerpatrouilles die de orde handhaven in de zelfverklaarde autonome wijken. Het is een van de organisaties die voorkwam uit de YDG-H, naast de YPS, de 'volksverdedigingseenheden'.

Het universum van Koerdische militante groepen blijft uitdeinen. Maar lang niet alle Koerden zijn het eens met de strategie en de methodes van de YDG-H die de oorlog naar de stadscentra bracht, een oorlog die niet te winnen valt.

Binnen in de post van de Asayisch zit een twintigtal jonge mannen en vrouwen bijeen op een binnenplaats die aan het zicht onttrokken is door zeilen. De sfeer is ontspannen, het is een komen en gaan van mensen. De binnenplaats is versierd met zelfgemaakte decoraties in de Koerdische kleuren – geel, groen, rood – en een groot portret van Öcalan. In alles lijkt wat er gebeurt in de autonome wijken op een kopie van Rojava, Syrisch Koerdistan. Dat is ook niet meteen verwonderlijk, je kan Rojava zien liggen van hier.

Aan de overkant van de grens, nauwelijks een kilometer verwijderd, ligt Qamishlo, de grootste stad van Syrisch Koerdistan waar de PYD, gelieerd aan de PKK, al enkele jaren geleden de autonomie heeft uitgeroepen. Die Koerdische autonomie aan de zuidgrens van Turkije is een obsessie geworden voor de Turkse politieke en militaire leiders. Een zo goed als onafhankelijk Koerdisch gebied naar de ideologie van de PKK aan de volledige zuidelijke grens van het land is hun grootste nachtmerrie.

Ook in Nusaybin is er veel vernieling. (Foto Toon Lambrechts)

Genoeg gepraat

Hier en daar wordt er nog gewerkt aan nieuwe barricades. Aan één van de buitenkanten van de wijk bijvoorbeeld, waar vier mannen bezig zijn een greppel te graven in de harde, stenige grond. Die moet dienen als loopgracht achter een versperring van zandzakken. Een van hen wil wel even praten. Hij stelt zich voor als Ali Sher, niet zijn echte naam natuurlijk, want dat is een te groot risico. Het zweet parelt van zijn voorhoofd. *"Inderdaad, het is erg hard werk,"* zegt hij terwijl hij zijn spade er even bij neer legt.

Ali Sher telt af op zijn vingers. *"Mijn vader is dood, mijn broer is dood. Mijn oom en zijn twee kinderen zijn dood. Ik woonde in Istanboel, ik had er een vriendin, ik had er werk. Dat heb ik allemaal achter mij gelaten. Al die doden, ik kon het niet meer verdragen."* Onderhandelen over vrede is geen optie meer volgens Ali Sher. *"Al honderd jaar gaan de Koerden gebukt onder het juk van andere regimes, hier in Turkije, net als in Iran, Syrië en Irak. Dat valt niet langer te accepteren. Turkije is een dictatuur. Voor de Koerden is er geen plaats. Ze willen ons niet aanvaarden als Koerden en de rest van de wereld ziet ons niet. Iedereen in deze stad is Koerdisch, toch krijgen kinderen les in het Turks. Honderd jaar assimilatie is genoeg. De tijd van compromissen is voorbij. Al die onderhandelingen hebben niets opgeleverd. Als we vrij willen zijn, zullen we moeten vechten."*

Terwijl we aan het praten zijn, brengt een oude vrouw een schotel rijst. We zetten ons in de schaduw van een boom op de binnenplaats. Tijdens het eten horen we enkele explosies. "*Zij hebben zware wapens, explosieven, technologie. Ik heb alleen maar dit"*, zegt Sher, en hij haalt een zakmes boven.

Dat is lichtjes gedramatiseerd, er staat een Kalasjnikov in de hoek. Maar toch, ondanks de ontspannen sfeer en de vastberadenheid van de jongeren zoals Sher, lijkt de strategie van autonome wijken en barricades op een ramp uit te draaien.

De YDG-H mag dan wel goed gekeken hebben naar de strijd van de Koerden in Syrië, de context is compleet verschillend. Waar de Syrische Koerden handig gebruik hebben kunnen maken van het vacuüm dat de Syrische burgeroorlog achterliet, staan de Koerdische militanten in Turkije tegenover het grootste NAVO-leger van Europa.

Als ik Sher vraag of hij niet bang is dat Nusaybin een herhaling wordt van Sur, Cizre en Silopi, de andere Koerdische steden waar de autonome wijken door het Turkse leger met bruut geweld werden schoongeveegd en waar vele honderden doden vielen, herhaalt hij wat hij al eerder zei. *"Ik heb zo veel doden gezien, ook in mijn eigen familie. Wat rest er mij nog behalve te vechten? Het is voor mij gewoon onmogelijk, ondenkbaar om niets te doen. Als ik hier sneuvel, dan is het maar zo."*

Noot achteraf

Op 13 maart werd een nieuw uitgaansverbod afgekondigd voor Nusaybin en begon het Turkse leger een grootschalig offensief tegen de stad. Ondertussen wordt de stad van ruim negentigduizend inwoners al meer dan een maand bijna dagelijks gebombardeerd. In de eerste week van het beleg zijn naar schatting vijftigduizend inwoners hun stad ontvlucht, zij die bleven riskeren nu te sterven. Nusaybin dreigt nu het lot van Cizre achterna te gaan. (KC)

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op 8 maart 2016 op de website van Mo Magazine onder de titel "Syrisch Koerdistan is de nachtmerrie van de Turkse leiders". Toon Lambrechts reisde als journalist verschillende malen naar de Koerdische regio's. Voor Mo.be schreef hij een uitgebreid webdossier over de actuele situatie in de Koerdische steden van Turkije. U kan alle artikels van Toon Lambrechts uit het dossier "Koerdisch kruitvat" nalezen op http://www.mo.be/dossiers/koerdisch-kruitvat.*

Waarom de onderhandelingen tussen Turkije en de Koerden faalden

Chris den Hond

Na jarenlange vredesonderhandelingen, die op een gegeven moment zelfs succesvol leken, laaide het oorlogsgeweld de afgelopen maanden opnieuw op in Turks Koerdistan. President Recep Tayyip Erdoğan ontketende een totale oorlog die ervoor zorgt dat jongeren in de regio in toenemende mate radicaliseren. Maar de opkomst van de Koerdische beweging in Syrië verzwakt de positie van Ankara.

Zomer 2015: de Turkse overheid verbreekt het vredesproces met de Koerden na twee aanslagen, in Diyarbakir op 5 juni en in Suruç op 20 juli, beiden toegeschreven aan de Islamitische Staat (IS). De Koerdische Arbeiderspartij (PKK) doodt uit wraak twee politieagenten in hun woning in Ceylanpınar, nabij de Syrische grens. Voor de Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (AKP) is dit het gedroomde argument om de vredesonderhandelingen te staken. *"Maar dergelijke zaken gebeurden tijdens het vredesproces de hele tijd,"* merkt Ezgi Başaran op, journalist bij het Turkse dagblad Radikal.

"Wanneer je onderhandelt met de vijand en je beslist om de gesprekken voort te zetten, dan ga je verder, wat er ook gebeurt. De PKK heeft in 2014 een politieagent gedood in Bingöl zonder dat hierdoor het vredesproces onderbroken werd. Maar na de dubbele moord in Diyarbakir in juli 2015 zei de Turkse regering dat de PKK de prijs zou betalen en daarop begon de regering met militaire operaties. En de PKK sloeg terug. Ankara claimde officieel dat ze antiterroristische operaties lanceerde tegen zowel de PKK als de Islamitische Staat. Maar in werkelijkheid waren slechts twee van de vijfendertig operaties die volgden gericht tegen IS en drieëndertig tegen de PKK in het Qandil-gebergte in Noord-Irak."

Volgens Adem Uzun, onderhandelaar en lid van het Koerdistan Nationaal Congres (KNK), gebruikte de Turkse regering de onderhandelingen om tijd te winnen:

"Het vredesproces begon in 2016 met zogenaamde 'shuttle diplomacy', gefaciliteerd door leden van het Europees Parlement, die contact met me opnamen. Ik trok daarop naar het Qandil-gebergte om de commandanten van de PKK te vragen of ze bereid waren om te onderhandelen. Zij antwoordden: "Ja, we kunnen starten met de gesprekken als de Turken deze tenminste ernstig nemen." Het duurde drie jaar, tot 2009, alvorens we aan tafel konden zitten met leden van de Turkse veiligheidsdiensten, ondersteund door hun regering en Erdoğan zelf. Tussen 2009 en juni 2011 werden verschillende bijeenkomsten gehouden. Verschillende routekaarten werden voorbereid, de oprichter van de PKK, Abdullah Öcalan zelf, schreef er ook één. Hij deed unilateraal enkele belangrijke toegevingen, zo werden o.m. Koerdische guerrillagroepen naar Turkije gestuurd als 'oodschappers van de vrede. De Turkse zijde beloofde veel dingen, maar deze werden nooit uitgevoerd. Ankara probeerde slechts tijd te winnen, terwijl de bouw van reusachtige kazernes in de Koerdische regio in snel tempo voortgezet werd. In 2011 heeft Öcalan een protocol verwelkomd dat voorgesteld werd door de Turkse delegatie. Maar nauwelijks een week later verklaarde Erdoğan op televisie: "Als ik premier was geweest in 1999 (tijdens de gevangenneming van Abdullah Öcalan), dan zou ik hem geëxecuteerd hebben." Zo verwierp hij het vredesproces op het beslissende moment in juni 2011 en kwam er een verdere escalatie van het geweld."

In januari 2013 werden de vredesonderhandelingen hervat, maar toen werden drie vrouwelijke Koerdische activisten vermoord in Parijs. *"Het was een poging van bepaalde elementen binnen de Turkse diepe staat om het vredesproces te saboteren."* In een brief die voorgelezen werd tijdens de Newroz-viering in Diyarbakir in 2015, nu net één jaar geleden, riep Ocalan op om de wapens te laten zwijgen. Toen de Democratische Partij der Volkeren (HDP) op 7 juni 2015 13 procent van de stemmen behaalde, besefte Erdoğan echter dat hij de door hem verlangde gekwalificeerde meerderheid

niet zou verkrijgen die nodig is om de grondwet te veranderen en daarop veranderde hij het geweer van schouder. Duizenden Koerdische activisten, journalisten en academici werden gearresteerd en gevangengezet. Adem Uzun legt uit: *"Erdoğan verbrak de dialoog en hernam het oude nationalistische lied: één natie, één vlag, één taal. Hij zei: "Als ik de Koerden kan verslaan in Turkije, dan kan ik een Koerdische entiteit in Rojava vermijden"."*

Een nieuwe Mustafa Kemal

Hoe kunnen we deze ommezwaai van Recep Tayyip Erdoğan verklaren? Volgens Ahmet Insel, professor aan de Universiteit van Galatasaray in Istanbul, is het de droom van Erdoğan om de plaats in te nemen van Mustafa Kemal Ataturk in de Turkse geschiedenis.

"Het is zijn belangrijkste ambitie om een nieuw Turkije te stichten dat veel conservatiever is, veel religieuzer en dat veel sterker staat tegenover het Westen. Helaas voor hem is hij vast komen te zitten in de grote splijtzwam van het Midden-Oosten, namelijk de onmin tussen soennieten en sjiieten, en hij laat Turkije vervallen in de eeuwenoude tegenstelling tussen Ottomanen en Perzen. Door te kiezen voor de soennitische as waagde hij het in zee te gaan met jihadistische groepen in Syrië, zoals het al-Nusra Front en al-Ashaab, waarvan een heel aantal leden ondertussen overgelopen zijn naar de Islamitische Staat.

Volgens de regering-Erdoğan vormt niet de Islamitische Staat het grootste gevaar, maar de Koerden. De Islamitische Staat is voor de regering een bedreiging van voorbijgaande aard, tijdelijk gevaarlijk dat wel, maar niet op lange termijn; ze zien het als een randverschijnsel dat er over tien jaar niet meer zal zijn. De Koerden zijn echter ook aanwezig in Syrië - en ook daar onder invloed van de PKK als gevolg van de sterke ideologische band tussen de PYD en PKK. Daardoor worden zij beschouwd als vijand nummer één, een vijand die Turkije al meer dan een eeuw vreest. Dat is de achterliggende gedachtegang van de Turkse staat en van Erdoğan, maar ik denk dat hij deze de strijd zal verliezen. Wat er ook gebeurt, op korte of lange termijn, wat ze vrezen zal gebeuren, dat is onvermijdelijk. De Turkse staat heeft de controle over de Islamitische Staat verloren. Hebben ze daar spijt van? Ik ben daar niet zo zeker van, omdat voor Erdoğan de Islamitische Staat een blokkade vormt tegen de gebiedsuitbreiding van de Koerden in Syrië. De Amerikanen zien de Koerden als de enige kracht die in staat is de Islamitische Staat te bestrijden. De Turkse staat en Erdoğan zien de Islamitische Staat daarentegen als de enige kracht die in staat is de Koerdische expansie tegen te houden. Ankara wil niet dat de Islamitische Staat verslagen wordt, maar ze willen ook niet dat ze overwinnen, ze willen een evenwicht tussen de Islamitische Staat en de Koerden. Dat zou hen het beste passen."

Een gemiste kans

"Turkije heeft echter niets te bieden aan Syrië voor de oplossing van het Koerdische probleem, want het is niet langer uitsluitend een zaak van binnenlands beleid. Het Koerdisch vraagstuk is eerst en vooral een onderdeel van het grotere Syrische vraagstuk. Zolang de Turkse regering zijn angst voor een Koerdische politieke entiteit in Syrië, die beïnvloed wordt door de PKK, niet overwint, zal het niet onderhandelen met de Koerden in Turkije. We hebben een kans gemist. Voor 2011 konden we de Koerdische kwestie binnen Turkije oplossen, nu met Syrië in de strijd, kunnen we ons niet langer veroorloven om het te behandelen als een geïsoleerd, intern vraagstuk," aldus professor Insel.

Dogan Özgüden, journalist bij Info-Türk, vertelt:

"In 2006 gaf het vredesproces reden tot hoop, vooral onder de Koerden, wiens bestaan al tientallen jaren ontkend werd door de autoriteiten. En waar tenslotte, dankzij het initiatief dat Öcalan leidde vanuit de gevangenis in Imrali, ook Erdoğan, de publieke opinie in Turkije - en zelfs de wereld - in geloofde. Maar na een aantal electorale overwinningen van de pro-Koerdische Democratische Partij der Volkeren (HDP), veranderde Erdoğan van tactiek en kwam het tot een breuk. Het is zijn ambitie om zijn presidentschap sterker te maken met uitgebreide bevoegdheden, zonder daarbij rekening te houden met het Turkse parlement of de rechtspraak. Intussen dwarsboomde de HDP echter zijn ambitie en weigerde om hem te steunen in zijn streven. Dit betekende een eerste breuk. Een tweede breekpunt kwam er tijdens de verkiezingen van juni 2015, toen de HDP, tegen alle verwachtingen in, het parlement binnentrad met 80 afgevaardigden."

In deze nieuwe context herbegint Erdoğan het conflict, hij intensiveert de bombardementen op de basissen van de PKK, voert een nationalistische retoriek tegen de 'Koerdische terroristen' en herneemt zijn streven om de (vervroegde) verkiezingen van november 2015 te winnen – ook al weet de HDP ook dan opnieuw meer dan 10 procent van de stemmen te halen. Ondanks zijn electorale succes, behaalt Erdoğan nog steeds niet de vereiste meerderheid om de grondwet eigenhandig te wijzigen. Daarop intensiveert hij de militaire operaties en uit verdediging lanceren de Koerden in bepaalde steden het idee van zelfbestuur

met lokale autonomie.

Aan beide zijden verdubbelt het geweld, op 17 februari en 13 maart wordt Ankara opgeschrikt door twee bloedige aanslagen, opgeëist door de Vrijheidsvalken van Koerdistan (TAK). Op 17 februari worden in Ankara 28 militairen gedood, waaronder 20 hooggeplaatste officieren, de slachtoffers van 13 maart zijn burgers. Het beoogde doel van deze laatste aanslag was volgens TAK het hoofdkwartier van Özel Team, de beruchte speciale anti-terrorisme-eenheden van de politie die zich schuldig maken aan ontvoeringen, martelingen en verdwijningen van Koerdische activisten. De bomauto reed in de richting van hun hoofdkwartier. Hij werd echter opgemerkt en onmiddellijk beschoten, waarna de auto tegen een bus aanreed en ontplofte. De link tussen de TAK en de PKK is wazig, maar door het uitblijven van een politieke oplossing voor het conflict, nemen vergelijkbare gewelddadige reacties in hevigheid toe.

Vier machtscentra

"Vandaag zijn er vier machtscentra in de Koerdische beweging," zegt Dogan Özgüden:

"Ten eerste is er Abdullah Öcalan, de oprichter van de PKK, die in complete isolatie gevangen gehouden wordt op het eiland Imrali. Hij blijft een zeer belangrijke rol spelen. Zijn invloed is echter verminderd, daar hij een gijzelaar is van de Turkse staat die beslist of en wanneer hij contact mag hebben met zijn advocaten en afgevaardigden van de HDP. Een tweede machtscentrum wordt gevormd door de politieke en militaire leiding van de PKK in het Qandil-gebergte in Noord-Irak. Het derde centrum is de legale pro-Koerdische partij in Turkije, de HDP. En nu is er nog een vierde machtscentrum bijgekomen: de Democratische Uniepartij (PYD) die aan de macht is in Syrisch Koerdistan. Deze vier centra fungeren als communicerende vaten. Er is geen tegenstelling of splitsing tussen de vier, integendeel, de opmars van de PYD in Syrische Koerdistan versterkt de HDP in Turkije en de PKK in de bergen van Qandil, omdat een heel volk het hoofd ophief na de overwinning in Kobanê."

In Turks Koerdistan, daarentegen, heerst er een echte spanning tussen enerzijds de politieke en burgerlijke strijd van de HDP en haar burgemeesters en anderzijds de stedelijke gewapende strijd van de nieuwe generatie Koerdische jongeren voor wie het vredesproces steriel is en voor wie de ware voortuitgang van de Koerdische strijd, zoals Kobanê, dient te gebeuren met wapens in de hand. Noch Öcalan, noch de PKK-leiding in het Qandil-gebergte, kunnen al die Koerdische groepen die willen strijden in toom houden. Vandaar de loopgraven en barricades in de Koerdische steden in Turkije die vervolgens het slachtoffer werden van verschrikkelijke vernietigingen door het Turkse leger.

De geweldsspiraal doorbreken

Adem Uzun vertelt:

"Als de Koerden zelfbestuur uitroepen in de steden, reageert de staat met de vernietiging van de zelf-beheerde gebieden. Jonge Koerden verdedigen zich. De loopgraven en barricades werden niet opgericht om aan te vallen, maar om zichzelf te verdedigen. Het Turkse leger stuurde tanks, pantservoertuigen en helikopters. In de afgelopen zes maanden werden in de belegerde steden meer dan zevenhonderd mensen vermoord, waaronder een honderdvijftigtal mensen die levend verbrand werden. Nu is het oorlog in de steden. Om uit deze gevaarlijke geweldsspiraal te ontsnappen, vragen wij een echt vredesproces. De Koerden zeggen: "Als jij mijn kleuren wil aanvaarden, aanvaard ik de jouwe. Als u ons onze rechten niet geeft, zullen we ze nemen." "

De Koerden in Syrië, die uitgesloten werden van de Syrische vredesonderhandelingen in Genève, consolideren ondertussen hun gezag in Rojava, in het noorden van het land. Donderdag 17 maart keurden ze een federaal systeem goed voor Rojava dat gebaseerd is op territoriale en niet op etnische basis, met vertegenwoordigers van de Arabische bevolking en andere minderheden in deze gebieden. Niet niks in een regio die verscheurd wordt door etnische en religieuze spanningen.

Gepubliceerd door het onafhankelijke online magazine Orient XXI op 21 maart 2016. Vertaling door Kristel Cuvelier.

Erdoğans nieuwe Koerdische bondgenoten

Zülfikar Doğan

President Recep Tayyip Erdoğan maakt zich klaar om het Koerdische vredesproces te hervatten – maar dan met andere gesprekspartners met meer islamitische sympathieën.

In de aanloop naar de verkiezingen van 7 juni vorig jaar verbrak president Recep Tayyip Erdoğan het vredesproces met de Koerden. Vervolgens verklaarde hij in september 2015 op een bijeenkomst in Istanbul: *"Turkije heeft geen Koerdisch probleem. Zijn de Koerden misschien de enigen die problemen hebben? De Lazen en de Circassiërs hebben ook problemen."* Tot op 6 januari dit jaar nog bleef Erdoğan vasthouden aan zijn standpunt. *"Turkije heeft geen Koerdisch probleem, maar een terroristisch probleem. Niemand zou het mogen verbloemen tot een Koerdisch probleem,"* zei hij verwijzend naar het hernieuwde conflict met de Koerdistan Arbeiderspartij (PKK). De president lijkt daarbij zijn historische toespraak van 2005 volledig vergeten te zijn, waarin hij een grote menigte in Diyarbakir, het centrum van het overwegend Koerdische zuidoosten, vertelde: *"het Koerdische probleem is mijn probleem"* en plechtig beloofde het op te lossen.

Maar toen, op 20 januari, sprak hij plotseling weer over een 'oplossing'. Deze keer leek hij echter een ander model in gedachte te hebben, aangezien hij elke dialoog met de PKK en de Democratische Partij der Volkeren (HDP), het belangrijkste politieke orgaan van de Koerden in Turkije dat Ankara ervan beticht te collaboreren met de PKK-guerrilla, van de hand wees. *"In de komende tijd zullen noch de separatistische terroristische organisatie, noch de politieke partij en de andere structuren onder diens bestuur, erkend worden als gesprekspartners. Dat is verleden tijd. Zij zullen met al hun organisaties, parlementsleden en burgemeesters, ter verantwoording gebracht worden voor hun daden in de rechtbanken,"* verklaarde Erdoğan. *"En wij zullen, samen met ons volk, de regio terug op haar voeten zetten. Zodra onze veiligheidsdiensten de regio gezuiverd hebben van terroristen en de orde hersteld hebben, zullen we samen gaan zitten met onze (Koerdische) bevolking en haar burgers om te beslissen hoe een grondige oplossing kan gevonden worden voor het probleem en we zullen deze dan in de praktijk brengen."*

Het dialoogmodel dat Erdoğan nu naar de prullenmand verwijst, dateert van 2013 toen hij nog premier was. Het model was gebaseerd op contacten tussen hoge functionarissen van de Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP), de HDP en zijn voorganger (de BDP, nvdr.), de gevangengenomen PKK-leider Abdullah Öcalan en PKK-commandanten uit het Iraakse Qandil-gebergte. De PKK en de Koerdische volksvertegenwoordigers in het parlement, verenigd in de HDP, worden nu dus niet langer beschouwd als gesprekspartners.

En wie zijn dan de nieuwe gesprekspartners die Erdoğan in gedachte heeft? Het antwoord kwam een week later bij monde van presidentieel woordvoerder Ibrahim Kalin, die uitlegde dat Koerdische opinieleiders, 'dorpswachters' (een Koerdische pro-regeringsmilitie), stamhoofden en religieuze leiders uitgenodigd zouden worden naar het presidentiële paleis, samen met bepaalde politici en organisaties uit de civiele samenleving, om te overleggen over een oplossing.

Het profiel van de kandidaat-gesprekspartners suggereert dat het nieuwe vredesproces een heel andere basis zal hebben dan de vorige onderhandelingen, die gebaseerd waren op het idee van de erkenning, uitbreiding en grondwettelijke verankering van Koerdische politieke, sociale en taalrechten als onderdeel van een nieuwe en meer democratische grondwet.

Om te beginnen vertegenwoordigen de Koerdische

Eén van de 80.000 gewapende Koerdische dorpswachters in het zuidoosten van Turkije. Deze worden betaald door de Turkse overheid om tegen de PKK te vechten. (Foto: Independent)

dorpswachters – die veelal afkomstig zijn uit prominente stammen – milities die sinds de jaren '90 georganiseerd, bewapend en betaald worden door de regering om de veiligheidstroepen te steunen in hun strijd tegen de PKK.

De stamhoofden zijn op hun beurt overblijfsels van het autoritaire tribale systeem in de regio, waarin landloze dorpelingen voor de lokale stamhoofden werken en onder hun bevel staan als semi-slaven.

De religieuze leiders – de mullahs en de Koerdische Islamitische geleerden die 'meles' genoemd worden – zijn clerici die veel respect en spirituele invloed genieten onder de Koerden en die religieuze taken uitvoeren als imams of onderwijzers van de Koran. Zij kregen als kinderen een religieuze scholing in de niet vergunde Koranscholen die de staat tolereert sinds de madrassas en de huizen van de Derwisjen in de beginjaren van de seculiere republiek verboden werden.

In 2011 kregen de mullahs en de meles, die bijzonder veel invloed hebben op de soennitische Koerden, het recht om officieel op te treden als imams via een regeringsbesluit dat 1000 betaalde jobs voor hen creëerde bij het Directoraat voor Religieuze Zaken (Diyanet).

Tot op heden blijft het een raadsel wie de politieke figuren zijn die Kalin ten slotte nog vermeldde. Aangezien de HDP van de onderhandelingstafel verbannen werd, maakt haar zusterpartij, de Partij van de Democratische Regio's (DBP), weinig kans. De agenda van de DBP spitst zich toe op het verwerven van regionale autonomie voor het zuidoosten en tot haar leden behoren eveneens de Koerdische burgemeesters, die er door Ankara van beschuldigd worden samen te werken met de gewapende militanten waartegen het Turkse leger vorige zomer in verschillende steden een grootscheeps offensief begon. Veel van deze Koerdische burgemeesters werden gearresteerd of verwijderd van hun post. Het Congres voor een Democratische Samenleving, een parapluorganisatie van verschillende Koerdische organisaties uit de civiele samenleving, geniet evenmin enige sympathie in Ankara.

In december 2015 vaardigde het congres een verklaring uit die opriep tot meer Koerdische autonomie, waarop Erdoğan antwoordde met een ernstige waarschuwing: *"We zullen de wereld neer brengen op zij die streven naar een staat binnen de staat onder het mom van zelfbeschikking en autonomie."*

Wie zijn de mogelijke nieuwe gesprekspartners van Erdoğan? De mogelijkheden zijn:

- een 'Koerdische AKP' die mogelijks in de komende tijd opgericht zou kunnen worden om de HDP te verzwakken en deze onder de kiesdrempel van 10 procent te duwen
- de Partij van de Vrije Zaak (Hüda-Par), een Koerdische islamitische partij die zich terugtrok uit de verkiezingen van 1 november 2015 ten voordele van de AKP
- de prille Koerdistan Democratische Partij van Turkije – opgericht door Sertac Bucak, een telg uit een invloedrijke stam – die zeer dicht staat bij de AKP en gesteund wordt door de Iraaks-Koerdische leider Massoud Barzani
- de Socialistische Partij van Koerdistan, die de gewapende strijd verwerpt, de PKK vijandig gezind is en die officieel illegaal is, maar wiens leiderschap na 35 jaar ballingschap vorig jaar terugkeerde naar Turkije om zich opnieuw te engageren in de lokale politiek.

Het lijkt er kortom op dat Erdoğans nieuwe model voor de vredesonderhandelingen grotendeels gebaseerd zal zijn op twee allianties - een feodale alliantie met bepaalde Koerdische stammen en hun milities, de dorpswachters en een religieuze alliantie die steunt op de soennitisch-islamitische as - opgewaardeerd met een paar symbolische politieke figuren die ter plaatse over weinig aanhang of invloed beschikken. Mogelijks vallen ook een paar kandidaten los te weken van de HDP.

Interessant genoeg heeft Erdoğan Abdullah Öcalan niet vernoemd in de lijst van 'verbannen gesprekspartners', waardoor gesuggereerd wordt dat de gesprekken met de PKK-leider, die opgesloten zit op zijn gevangeniseiland, mogelijks verdergezet kunnen worden. Öcalan, die al meer dan een jaar geen contact meer mag hebben met vertegenwoordigers van de HDP, heeft signalen gegeven dat hij in zou kunnen stemmen met het binnenbrengen van een religieuze as binnen het vredesoverleg. Een 'Democratisch Congres' – dat voorgesteld werd door Öcalan en dat indirect aangemoedigd werd door de AKP – kwam tweemaal samen, in mei 2014 en december 2015. Öcalan zond een vredesboodschap met daarin enkele religieuze verwijzingen naar het eerste congres, terwijl de slotverklaringen van beide congressen opriepen tot een nieuw 'Charter van Medina', een verwijzing naar het document dat opgesteld werd door de profeet Mohammed om een einde te maken aan de gevechten tussen verschillende rivaliserende clans en stammen.

Meer nog, uit verslagen van ontmoetingen tussen Öcalan en Koerdische parlementsleden, die in 2013 gelekt werden, staat dat Öcalan gezegd zou hebben dat de Koerden bereid zouden kunnen zijn om Erdoğans streven naar een uitvoerend presidentschap (in tegenstelling tot de huidige ceremoniële functie, nvdr.) te steunen als onderdeel van een "alliantie" met de AKP, in ruil voor een tegemoetkoming aan de Koerdische eisen. HDP-co-voorzitter Selahattin Demirtaş baseerde zijn campagne voor de verkiezingen van juni 2015 echter op de belofte Erdoğans gooi naar een leidinggevend presidentschap tegen te zullen houden. Voorgaande verklaart waarom Öcalan nog enigszins op een goed blaadje staat bij Erdoğan terwijl de HDP-leider uit de gratie viel en verbannen werd als gesprekspartner.

Momenteel gaan de gevechten tussen de Turkse strijdkrachten en jonge PKK-aanhangers in een aantal steden doorheen het zuidoosten onverminderd verder. Eind januari lanceerde voormalig vicepremier Bulent Arinc, een AKP-veteraan en politiek zwaargewicht die het steeds vaker oneens lijkt te zijn met Erdoğan, een dringende oproep om een einde te maken aan de veiligheidsoperaties, waarbij hij er de nadruk op legde dat de PKK *"niet met wapens kan worden verslaan"*. Hij riep eveneens op om het vredesproces te hervatten, waarvoor naar zijn mening de deelname van Öcalan essentieel is.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op de website van Al-Monitor op 4 februari 2016. Zülfikar Doğan werkt sinds 1976 als journalist voor diverse kranten en televisiestations in Turkije. Momenteel is hij hoofdredacteur van de nieuwssite. Vertaling naar het Engels door Sibel Utku Bila. Vertaling naar het Nederlands door Kristel Cuvelier.

Zal Turkije de Koerdische parlementsleden in de gevangenis gooien?

Irfan Aktan

Een vrouwelijke afgevaardigde van de pro-Koerden Democratische Partij der Volkeren (HDP), Tugba Hezer, was begin maart het onderwerp van hevige discussies in Turkije. Ze bracht een omstreden rouwbezoek aan de familie van Abdülbaki Sömer, de zelfmoordterrorist die een aanslag pleegde in Ankara op 17 februari en daarbij 29 mensen doodde, de meeste militaire officieren. Lezers buiten Turkije kunnen dit als vreemd ervaren, aangezien men normaal gezien vooral de aanval zelf bediscussieerd, alsook de motieven en de organisatie achter zo'n aanval.

Hoge regeringsfunctionarissen, onder leiding van president Recep Tayyip Erdoğan en minister-president Ahmet Davutoğlu, hebben fel uitgehaald naar Hezer, wat zorgde voor een aanleiding om HDP-wetgevers van hun parlementaire immuniteit te ontdoen.

De media en de belangrijkste oppositiepartij, de Republikeinse Volkspartij (CHP), hebben op dezelfde harde manier gereageerd. De verklaringen van Erdoğan nabootsend, kopten regeringsgezinde kranten in vrijwel identieke krantenkoppen op 25 februari dat Hezer *"niet een parlementslid, maar een terrorist"* is en dat *"de natie het geduld heeft verloren"* en dat er *"maatregelen moeten worden genomen tegen de HDP"*. De regeringsgezinde pers was niet alleen hierin. Zelfs columnist Ahmet Hakan, één van de populairste namen in de Turkse mainstream media, die voorafgaand aan de verkiezingen afgelopen juni sympathie voor de HDP leek te koesteren, nam deel. Hij ging zelfs zo ver dat hij HDP-afgevaardigden sarcastisch opriep om zelf zelfmoordterroristen te worden.

Ankara beschuldigde aanvankelijk de Syrische YPG van de bombardementen in een schijnbare poging om interventie te legitimeren in de Koerdische regio in Syrië. Maar al snel eisten de Koerdische Vrijheidshaviken (TAK) de aanval op, een schimmige groep die volgens sommigen een radicale afsplitsing is van de gewapende Koerdistan Arbeiderspartij (PKK) en anderen zien als een deel van de PKK. De regering greep echter de mogelijkheid om de HDP aan te vallen, die ze al sinds de verkiezingen probeert gelijk te stellen met de PKK. De eerste mogelijkheid hiertoe deed zich voor toen de HDP weigerde om een gezamenlijke parlementaire verklaring te ondertekenen die de aanslag in Ankara veroordeelt. De Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (AKP) moest echter een ander voorwendsel zoeken toen de HDP zei dat het de veroordeling best wou ondertekenen, als de vier bomaanslagen die sinds juni plaatsvonden en die worden toegeschreven aan de Islamitische Staat, ook werden genoemd (deze bloedige aanslagen waren immers allen gericht tegen de HDP en de bredere pro-Koerdische oppositie, nvdr.).

Het was op dat moment dat Hezer haar controversiële bezoek bracht, dat de regering een voorwendsel gaf om de verantwoordelijkheid voor het bloedbad in Ankara bij de HDP te leggen. Erdoğan drong aan op de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de HDP-afgevaardigden, omwille van het steunen van terroristen. Zijn oproep werd al snel omgezet in actie en dossiers met betrekking tot 11 afgevaardigden - de meesten van hen HDP-leden, waaronder de twee covoorzitters van de partij - werden naar het parlement gestuurd als een eerste stap. (Het parlement, dat toen nog druk bezig was met debatten over de begroting, zette op 14 april het proces in gang om de parlementaire onschendbaarheid op te heffen van de HDP-afgevaardigden, waaronder die van de populaire covoorzitter Selahattin Demirtaş, die nu in de gevangenis dreigen te verdwijnen, nvdr.).

Hezer, de vrouw in het oog van de storm, is het jongste lid van het parlement. Ze werd geboren in de oostelijke

provincie Van in 1989, vijf jaar nadat de PKK haar gewapende campagne begon. Als een Koerdisch kind dat opgroeide in het midden van een oorlog, behoort ze tot een generatie die vaak als radicaler wordt beschouwd. De prominente Koerdische politicus Serafettin Elci, die in 2012 overleed op 74-jarige leeftijd, deed kort voor zijn dood de uitspraak dat zijn de generatie van Koerden de laatste was waarmee Ankara een dialoog zou kunnen voeren om het Koerdische probleem op te lossen.

Door zich kandidaat te stellen tijdens de verkiezingen, heeft Hezer er echter voor gekozen om te streven naar een politieke oplossing voor het Koerdische probleem, hoewel ze zelf afstamt uit een familie met een tragisch verleden. Journalist Gunay Aslan vertelde eerder Hezers familieverhaal. Hij schreef hierbij dat haar voorouders behoorden tot de slachtoffers van het Zilan-bloedbad te Van in de jaren '30, één van de bloedigste optredens tegen de Koerden in de geschiedenis van de Turkse Republiek. Hezers oudere broer was één van de eerste Koerden in Zilan die toetrad tot de gelederen van de PKK, waar hij ook stierf, en volgens Aslan is Hezers oudere zus na 20 jaar ook nog steeds een lid van de PKK. De journalist schreef: *"Tugba Hezer is afkomstig uit Zilan, waar 15.000 onschuldige mensen, met inbegrip van haar voorouders, op brute wijze werden afgeslacht. Daarom staat ze midden in het hart van de Koerdische kwestie in het Republikeinse tijdperk en spreekt ze ons van daaruit aan. Men moet haar zien vanuit de positie waar ze staat en proberen haar te begrijpen zonder over haar te oordelen, haar verwijten te maken en haar te beledigen."*

Opvallend is dat Hezer en de TAK-bommenwerper Sömer geboren zijn in hetzelfde jaar en in dezelfde provincie. Ondanks de bagage van het Zilan-bloedbad en haar broers en zussen in de PKK, heeft Hezer ervoor gekozen om het parlement in te gaan met de HDP, die strijdt voor een democratische oplossing voor het Koerdische probleem. Sömer, aan de andere kant, geloofde in een gewapende oplossing en sloot zich aan bij de TAK. Sömer vertegenwoordigt een Koerdisch segment dat het argument van Elci bevestigt, terwijl Hezer een ander vertegenwoordigt dat de uitspraak tegenspreekt. En dat is waar de verwarring ligt: de AKP scheert, net als zijn voorgangers in de jaren '90, alle Koerden over dezelfde kam, of ze nu voor een democratische oplossing of voor geweld pleiten.

Sibel Yigitalp (links), een parlementslid voor de pro-Koerdische HDP, en Abdullah Akengin, een voormalige lokale burgemeester, hielden in december 2015 een sit-in uit protest tegen het uitgaansverbod in het Sur-district in Amed (Diyarbakir). (Foto: REUTERS/ Sertac Kayar)

Het jaar dat Hezer werd geboren, kwamen zeven Koerdische parlementsleden op voor de lijst van de Sociaal-Democratische Volkspartij (SHP). Ze werden al snel uit de partij gezet voor het bijwonen van een pan-Koerdische conferentie in Parijs, die uiteindelijk leidde tot de oprichting van de Volkspartij van de Arbeid (HEP), één van de vele de voorlopers van de HDP. Vanaf de dag van haar oprichting, werd de HEP gelijkgesteld met de PKK, ook al ontkende PKK-leider Abdullah Öcalan alle 'organische banden' tussen de twee en werd hij geconfronteerd met druk om de partij uit de politieke arena te duwen.

Het verslag van het HEP-congres in september 1992 laat zien dat wat HEP-leden toen bepleitten, bijna precies hetzelfde is als wat HDP-afgevaardigden vandaag zeggen: Ankara moet trachten zich te verzoenen met de PKK, moet het gewapend conflict eindigen en moet een politieke oplossing vinden. De koppen in de pers de volgende dag in 1992 waren ook vergelijkbaar met die van vandaag: men beschuldigde de HEP ervan een PKK-front te zijn. En de houding van de politieke leiding was niet anders dan de manier waarop de gevestigde politici reageerden na de bomaanslag in Ankara. Toenmalige minister-president Suleyman Demirel, bijvoorbeeld, drong er bij de rechterlijke macht op aan om te handelen, en te reageren op een toenmalige oproep om de PKK te legaliseren. Hij zei: "Wie de PKK steunt, pleit voor het bloedvergieten." Geen verrassing: de HEP werd verboden in juli 1993.

Het opdoeken van de HEP zorgde voor een escalatie in de zogenaamde 'low intensity war' in het zuidoosten, die tienduizenden levens eiste in de jaren '90. Koerdische afgevaardigden werden verdreven uit het parlement en enkelen, waaronder de iconische Leyla Zana, belandden in de gevangenis met zware straffen. Toch groeiden de Koerdische partijen die de HEP opvolgden en werden ze elke dag sterker. Na de eerste parlementaire doorbraak met de SHP, veroverde de HEP 21 zetels in het parlement, terwijl de HDP er 80 op won 7 juni 2015.

De vraag is nu dus: zal Turkije's politieke etablissement ervoor kiezen om een lijn te trekken tussen de twee stromingen vertegenwoordigd door Hezer en Somer? Of zal ze hen samen gooien om opnieuw de Koerdische politieke beweging uit het parlement te proberen verdringen? En als de HDP buitenspel wordt gezet, zal de geschiedenis zich herhalen en zal de oorlog opnieuw escaleren, jaren aanslepen en nog duizenden levens meer claimen? Kan de AKP druk uitoefenen om de gestage, opkomst van de Koerdische politieke beweging de afgelopen 26 jaar af te remmen? Als Ankara ervoor kiest de jaren '90 terug te brengen, dan zal dit nog meer levens kosten, terwijl de HDP alleen maar sterker zal worden.

Irfan Aktan is een journalist en auteur die gespecialiseerd is in de Koerdische kwestie. Hij heeft al voor verschillende tijdschriften en kranten gewerkt, waaronder Radikal, Birgun en Newsweek Turkey. Dit artikel verscheen op 2 maart op de website van Al-Monitor. Vertaling naar het Nederlands door Deniz Agbaba.

De dood van een krant: wat is er gebeurd met de democratie in Turkije?

Alev Yaman

De bestverkopende krant van Turkije, Zaman, werd op 10 maart 2016 op hardhandige manier onder overheidscontrole geplaatst. De internationale media stonden vol met beelden van betogers die op vrijdagnacht, voor het hoofdkwartier van de krant in Istanbul, doorweekt werden met traangas, toen veiligheidsdiensten begonnen met het uitvoeren van een gerechtelijk bevel om door de overheid aangewezen beheerders aan te stellen aan het roer van de oppositiekrant.

De inbeslagname van Zaman was een keerpunt voor Turkije. Als mediakanaal dat loyaal is aan de Islamgeleerde Fethullah Gülen - een vroegere bondgenoot, maar nu gehate vijand van Turks president Recep Tayyip Erdoğan - was het één van de weinige kranten (en zeker een van de enige financieel onafhankelijke) die de Turkse overheid nog durfden te bekritiseren.

Er werd nog een laatste opstandige editie gepubliceerd en sindsdien is de krant gevuld met eentonige, regeringsgezinde artikels die lijnrecht ingaan tegen de voorgaande redactionele standpunten. Om te begrijpen hoe een grootheid van het Turkse medialandschap zo onceremonieel geketend kon worden, moet men kijken naar Turkije's recente verleden en de opkomst van een burgerregering de macht gemonopoliseerd heeft op een manier die nooit eerder gezien werd in de geschiedenis van het land.

De buitengewone opkomst van Erdoğans Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (AKP) in de vroege jaren 2000 was gegrond op een algemene ontevredenheid met het oude, autoritaire, politieke establishment van het land. Erdoğan en zijn partij trokken initieel een brede coalitie aan van religieuze conservatieven, stemmers voor centrumrechts, gelovige Koerden en liberalen en dat als gevolg van een hervormingsgezinde agenda die beloofde een einde te maken aan institutionele discriminatie, elitarisme en antidemocratische praktijken van de traditionele machthebbers van de republiek.

Het bastion van dit repressieve, oude Turkije lag in het leger, het gerecht, de media en de bureaucratie en gaf steun aan periodieke militaire staatsgrepen, het hoofddoekenverbod, anti-Koerdische wetgeving en rechtszaken om politieke partijen op te doeken. Het verhaal van Erdoğans succes is er één van de ontmanteling van het oude Turkije en de bolwerken binnen het Turkse establishment. Het succes van de AKP doelde te bouwen op de emancipatie van de gemarginaliseerde en onteigende meerderheid in Turkije.

Weinig groepen bleken invloedrijker te zijn dan de volgers van de in Pennsylvania gevestigde islamgeleerde Fethullah Gülen. Gülens volgers (hoogopgeleide, liberale moslims) werden in de vroege dagen van het AKP-bewind gepromoveerd tot de rangen van het Turkse gerecht, bureaucratie en veiligheidsdiensten. Deze Gülenistische kaders stonden in de frontlinie van een gevecht dat werd uitgevochten binnen de Turkse staat voor het hart en de ziel van het land; tussen het oude en het nieuwe Turkije. Hun strijd werd gesteund door leden van de Gülenistische media: kranten zoals Zaman en Bugün en televisiekanalen zoals Samanyolu en Kanaltürk.

Deze strijd werd bij tijden gevoerd ten nadele van fundamenteel belangrijke democratische principes. Er waren grondwetswijzigingen die de onafhankelijkheid van het gerecht erodeerden; rechtszaken met dubieuze bewijslast tegen topfiguren uit het leger over veronderstelde plannen voor een staatsgreep, en het toe-eigenen van mediabedrijven door middel van doelmatige belastingcontroles. Voor de eerste keer

sinds de ondergang van het Ottomaanse Rijk bezat een religieuze beweging enorme invloed over de seculiere zaken van het land, en de mediakanalen onder diens controle spraken het luidste wanneer het ging om de verdediging van de methodes die gehanteerd werden voor het omverwerpen van de oude orde.

In die periode werden degenen die zich binnen de Gülen-beweging uitspraken tegen de revolutie van Erdoğan en zijn bondgenoten afgeschilderd als aanhangers van het oude status quo; de gegoede 'witte Turken' die de ruggengraat vormden van het oude, autoritaire establishment.

Inderdaad, toen de Turkse economie sterk groeide werden de benadeelde groepen nieuwe rechten gegeven. Toen de militaristische wachters van de oude republiek werden verwijderd, werden het verbod op de hoofddoek en de Koerdische taal opgeheven. De deur werd geopend voor de Koerdische beweging om een stem te vinden in het parlement in plaats van guerrilla-oorlogsvoering. Er werden zelfs vredesgesprekken opgestart om Turkije's decennialange conflict met de Koerdistan Arbeiderspartij (PKK) te beëindigen. Voor velen in die periode, heiligde het doel duidelijk de middelen.

Vandaag lijkt dat argument steeds minder in omloop te zijn. In het nieuwe Turkije is er geen gebrek aan gemarginaliseerde of onteigende groepen. Van de Koerden tot de Gülenisten, van oppositiejournalisten tot seculieren, van televisiepresentatoren tot academici, van milieuactivisten tot de Alevieten: Turkije is misschien zelfs meer verdeeld langs ideologische en op identiteit gebaseerde breuklijnen dan voordat de AKP aan de macht kwam.

Maak kennis met de nieuwe baas

Uiteindelijk bleek Erdoğans revolutie een slachtoffer te zijn van haar eigen succes. De duistere machten van Turkije's repressieve staatsapparaat – het leger, het gerecht, de bureaucratie en de media – werden allen op hun beurt veroverd, maar in plaats van dat deze ongevaarlijk werden gemaakt, zijn ze hergebruikt voor de plannen van een overheid die plaatselijke vijanden en verraders rond elke hoek ziet. Zoals zovele revoluties in de geschiedenis heeft Turkije's omverwerping van de oude orde geleid tot weinig anders dan de verandering van heersende elites.

Nergens is dit duidelijker dan in Turkije's belegerde medialandschap. Gedurende het bewind van de AKP zijn meer en meer mainstream Turkse mediakanalen in handen gevallen van conglomeraten en holdings die eigendom zijn van zakenmensen met sterke banden met de overheid, vaak na een transitieperiode onder staatscontrole en beslaglegging van activa door het Verzekeringsfonds van Spaardeposito's van Turkije (TMSF). Veel van deze nieuwe media-eigenaren hebben nog wel meer winstgevende ondernemingen die steunen op overheidsaanbestedingen en hebben dus alle belang bij het tevreden houden van de overheid.

Voor vele jaren was de Dogan Media Groep in staat een platform te geven aan tegendraadse stemmen in het land, maar die lijkt zich ook aangepast te hebben sinds de verkiezingen van november, bevreesd door het vooruitzicht van tussenkomst van het TMSF. Hierdoor zijn Turkije's drukwerk en uitzendmedia steeds monotoner geworden in hun verslaggeving, aangezien de ruimte voor tegendraadse stemmen constant krimpt en het pluralisme van de media erodeert. Voor de media die niet gecontroleerd kunnen worden via hun eigenaren, is er een resem aan methodes beschikbaar voor ambitieuze Turkse aanklagers om gerechtelijke intimidatie uit te oefenen. Vooral de toestand van de Koerdische en pro-Koerdische media is verontrustend. Een aantal pro-Koerdische kanalen zijn in recente tijden uit de lucht gehaald – inclusief de populaire IMC TV – en de meerderheid van Turkije's gevangengezette journalisten waren actief in de pro-Koerdische pers. In een land dat gepolariseerd wordt door een bitter binnenlands conflict, is de verslaggeving des te eentoniger.

Mogelijk één van de meest ironische aspecten van dit hele proces is dat de AKP, dezelfde partij die de Gülen-beweging steunde in haar opmars naar de wandelgangen van de macht in Turkije – en haar gebruikte om het oude staatsapparaat van binnenuit neer te halen – haar er nu van beschuldigt illegaal een parallelle staat binnen de staat te zijn. Zaman werd gekaapt omdat de krant propaganda zou maken voor deze 'parallelle staat', beschreven door de aanklagers als "de Fethullahistische Terroristische Organisatie (FETO)".

Los van het feit dat het kapen van een krant duidelijk Artikel 30 van de Turkse grondwet overtreedt, brengt de klacht tegen Zaman ook ernstige vragen voort over

de kwetsbaarheid van grote segmenten van de Turkse burgermaatschappij voor overheidsonderdrukking.

Hoewel Gülenistische leden van het gerecht en de veiligheidsdiensten wel degelijk schuldig kunnen zijn aan het zich verlagen tot duistere praktijken in de uitoefening van hun politieke doeleinden, is de uitbreiding van de staatsvergelding tot de mediabedrijven van de religieuze beweging tekenend voor een overheid die een totale oorlog voert tegen een politieke vijand, in de plaats van een proportionele poging van de rechtbanken om boosdoeners binnen de staat uit te roeien.

De timing van de kaping van Zaman – op het moment dat er gesprekken gevoerd werden tussen Turkse leiders en die van de EU over het aanpakken van Europa's groeiende vluchtelingencrisis – was veelzeggend. Het was een demonstratie van het vermogen van de Turkse overheid om haar totale macht thuis te laten gelden, en terzelfdertijd actief te zijn op de hoogste niveaus van de internationale diplomatie.

Voor veel Turkse waarnemers lijkt het land meer dan ooit in een onheilspellende situatie te verkeren. Van de afnemende ruimte voor oppositie in de media tot de quasi totale monopolisering van de macht door de AKP: Turkije's democratie verkeert in ongezonde staat. Verontrustend genoeg lijken er weinig tekenen voor verbetering in zicht te zijn.

Dit artikel verscheen op 10 maart 2016 op de website van Middle East Eye. Alev Yaman is een schrijfster en mensenrechtenactiviste gevestigd in Londen en Istanbul. Ze heeft gewerkt als een onderzoekster en consultant voor verschillende organisaties die gespecialiseerd zijn in vrijheid van meningsuiting, waaronder Article 19, English PEN en PEN International. Haar artikels verschenen onder meer op The Dissident Blog, Al Jazeera, The Fair Observer en Bianet. Vertaling door Okan Polat.

Een demonstrant bij de kantoren van Zaman in Istanboel. (foto AP)

Rojava: Een veilige haven in de brutale Syrische oorlog

Rahila Gupta

Terwijl wereldleiders discussiëren over manieren om de Syrische oorlog te beëindigen, blijft het voor veel mensen in het Westen moeilijk om voorbij de bommen, de verwoesting en de vluchtelingencrisis te kijken om het politieke kluwen dat Syrië is te begrijpen.

Wat vaak niet wordt gezien is dat er een landstrook is in het noorden van Syrie, grenzend aan het zuidoosten van Turkije, die gekend is als Rojava en waar een merkwaardige revolutie plaatsvindt. En ik gebruik de term 'revolutie' niet licht.

Sinds de Arabische Lente van 2011 heeft de 3 à 4 miljoen tellende en voornamelijk Koerdische bevolking van Rojava een bottom-up transformatie van de samenleving beïnvloed naar een directe democratie, die georganiseerd wordt in drie autonome kantons in Zwitserse stijl.

De verandering werd geïnspireerd door de ideeën van Abdullah Öcalan – een stichtend lid van de PKK (de Koerdistan Arbeiderspartij), die al sinds 1999 wegkwijnt in een Turkse gevangenis voor verraad – en wordt gedreven door de participatie van vrouwen op elk niveau. Rojava werd begin 2015 tijdelijk wereldnieuws nadat Koerdische strijders – met behulp van Amerikaanse luchtsteun – dapper de stad Kobanê van Islamitische Staat (IS) bevrijdden, na 112 dagen gevechten. Voor de Verenigde Staten zijn de Koerden in Rojava de enige betrouwbare en effectieve strijdkrachten op de grond tegen IS.

De steun van de VS voor Rojava brengt hen in een directe confrontatie met NAVO-partner Turkije, die tegen de deelname van de Koerden aan de vredesgesprekken in Genève is.

De Westerse media zijn vaak zo gefocust op verslag brengen van de oorlog in Syrië, dat het publiek enkel in contact komt met deze regio via tot de verbeelding sprekende foto's van vrouwelijke YPJ-strijders. Voorbij die gearrangeerde fotomogelijkheden, krijgen we zelden enig inzicht in wie ze echt zijn.

Naar Rojava gaan

Het moment waarop ik aan Peshabor de grens overstak van Iraaks Koerdistan (Koerdische Regionale Regering), de semi-autonome regio in Noord-Irak onder Koerdische controle, naar Rojava, was het duidelijk dat ik echt op een andere plek was. Er waren geen winkelcentra, geen autowegen, geen wolkenkrabbers, geen reclameborden; de enige affiches waren foto's van 'martelaren', die hun levens gegeven hebben om de revolutie te verdedigen.

Het is een gevolg van de op coöperatie gebaseerde economie in Rojava, die gedreven wordt door de noden van de mensen in plaats van winst. De man die de grensovergang aan Peshabor controleert, wordt even veel betaald als een 17-jarige die thee serveert. Het is een gelijkheid die ik overal waar ik ging terug zag.

Vreemden roepen enthousiast "Welkom in Rojava", verheugd dat een buitenlander op bezoek komt. De grens wordt aangeduid door de rivier Tigris en er zijn vluchtelingen aan beide zijden die grote hoeveelheden bagage dragen.

Er trekken meer mensen naar dan uit Rojava, omdat het rondverteld wordt dat het niet alleen een redelijk vredevolle, maar ook een seculiere, multiculturele gemeenschap is die oprecht open staat voor de vele verschillende etniciteiten die er aanwezig zijn: Arabieren, Turkmenen, Yezidi's, Arameeërs, Armeniërs, enzoverder.

Later vertelde een Arabische winkeleigenaar met wie ik sprak aan de soek in Qamishlo, de de facto hoofdstad van Rojava, me hetzelfde. Hij was net weggevlucht uit Raqqa, de zelfverklaarde hoofdstad van het zelfverklaarde kalifaat van IS, dat intolerant is ten opzichte van iedereen behalve een heel specifieke groep hyperreligieuze Soennitische moslims.

Jong getrouwd en analfabeet – nu aan het leren lezen
Gedurende de 10 dagen dat ik in Rojava was, werd ik opgevangen door de vrouwenorganisatie Kongira Star.

Elke nacht bleef ik bij een andere familie en ontdekte ik telkens dezelfde warmte en simpele gastvrijheid van mensen met weinig om te delen maar veel om te geven.

Ze hadden bijna allemaal een zoon of dochter verloren aan de strijd. Veel van de vrouwen die ik ontmoette, konden voor de revolutie niet lezen of schrijven en waren getrouwd via een gearrangeerd huwelijk, soms zelfs zo jong als 15. Nu gaan ze naar school en lezen ze trots de ondertitels op het nieuws op televisie.

Ze spraken over het beëindigen van mannelijke dominantie en de mogelijkheid om hun dochters de vrijheid te geven om hun eigen partners te kiezen en om carrière te maken. Ze waren nu ook buitenshuis actief in verschillende comités – gezondheid, onderwijs, conflictoplossing en meer – gevormd door buurtcomités.

Deze vrouwen waren net zo inspirerend als levenslange politieke activisten en revolutionairen, die het familieleven en kinderen hadden afgezworen om een samenleving te bouwen waar gelijkheid ingebed zit in de structuur.

Ze leidden de economie, het 'leger', de gezondheidszorg, het bestuur – het equivalent van overheidsministers in Rojava – en ze waren toch enorm toegankelijk, bereid om je tijd te geven, ook als ze een ontzettend druk schema hadden. Zelfs tijdens een eenvoudige maaltijd.

Een fragiel experiment

De Syrische burgeroorlog heeft een politiek vacuüm gecreëerd, waardoor de Rojava-revolutie kon bloeien. Gelijkaardige pogingen om een directe democratie op te bouwen over de grens in Turkije, werden geconfronteerd met bruut geweld van de Turkse staat.

Leven in een gemeenschap in oorlog: een patrouillerende soldaat staat naast een waslijn.
Turkije, Irak, Iran en Syrië – allemaal landen met aanzienlijke Koerdische bevolkingsgroepen – hebben geprobeerd de Koerdische identiteit uit te wissen, met wisselende gradaties van brutaliteit, uit angst om territorium te verliezen aan een mogelijke toekomstige Koerdische natiestaat. Dit ondanks het feit dat Öcalan niet langer oproept voor een onafhankelijke natiestaat, maar eerder naar democratische autonome gemeenschappen die handelen binnen bestaande nationale grenzen van landen waar Koerden leven.

De PYD (Democratische Eenheidspartij), die naar Öcalan kijkt voor haar ideologische oriëntatie, is de dominante politieke macht in Rojava. De partij is druk bezig geweest met het bouwen van zo'n gemeenschappen, waaronder een gewapende vleugel, de YPJ en de YPG, om dit fragiele experiment te beschermen tegen het grote aantal vijanden dat zich tegen hen gekeerd heeft.

Dreigingen aan alle kanten

Turkije ziet Rojava als een bedreiging en een uitbreiding van de politieke en militaire activiteiten van de PKK (Koerdistan Arbeiderspartij) in het zuidoosten van Turkije. Hoewel de PKK haar gewelddadige verleden heeft afgezworen, blijft Turkije het brandmerken als een terroristische organisatie – en Europa en de VS volgen. In het zuiden is Rojava zich dapper aan het verdedigen tegen ISIS.

Aan de grens met Turkije. Ankara ziet Rojava als een bedreiging en een uitbreiding van de politieke en militaire activiteiten van de PKK (Koerdistan Arbeiderspartij) in het zuidoosten van Turkije.

Alsof dat nog niet ingewikkeld genoeg is, wordt Rojava gesteund door zowel Rusland als de VS – die, tot de recente terugtrekking van Rusland, aan weerszijden van het conflict vochten.

Er werd recent zelfs een diplomatiek kantoor geopend in Moskou. Toen ik verschillende politici in Rojava vroeg om dit fenomeen te verklaren, zeiden ze dat ze niet gelieerd zijn aan één van beide zijden, maar dat ze bereid zijn om de hulp van eender welke mogendheid aan te nemen, om hun lange-termijn-doel te verwezenlijken: *"democratisch confederalisme, het democratische systeem van een volk zonder staat"*. Vermoedelijk is het ook een verzekering van hun onafhankelijkheid van de VS.

In het oosten ligt Iraaks Koerdistan, een de facto onafhankelijke staat, die belangrijke handelsrelaties heeft met Turkije – en hun president Massoud Barzani, met zijn conservatieve, tribale politiek, heeft een nauwe band met Turkije.

Dit betekent dat Iraaks Koerdistan, samen met Turkije, de grens met Rojava gesloten heeft, een handelsembargo heeft opgezet en een gracht aan het graven is die de twee landen moet scheiden.

Gevaar van succes?

Wanneer IS eenmaal verdreven is uit Syrië, zoals ongetwijfeld zal gebeuren, is er een reëel gevaar dat de VS zich tegen de mensen van Rojava zal keren, omdat hun antikapitalistische ideologie bijna een grotere dreiging vormt dan het religieuze fundamentalisme van IS.

De YPJ-vlag behoort toe aan de vrouwelijke beschermingseenheden en werd 'ontworpen' door een werkster in een naaicollectief.

Jongen op een begrafenis van een martelaar.

De VS is ook een onbetrouwbare vriend geweest. Toen 70 procent van Kobanê verwoest was door Amerikaanse luchtaanvallen, toonden ze weinig enthousiasme om de stad te herbouwen. Ze gebruikten ook hun invloed in Turkije niet om president Recep Tayyip Erdoğan onder druk te zetten om essentiële bouwmaterialen binnen te laten in Syrië.

Deze gemeenschap in oorlog, die grote stappen gezet heeft om gender-, klasse- en raciale gelijkheid te garanderen in tijden van oorlog, heeft onze steun nodig. Er moet internationale druk gezet worden op Turkije en Iraaks Koerdistan om de grenzen te heropenen, zodat er in beide richtingen essentieel handelsverkeer kan zijn; de PKK moet van de lijst van terroristische organisaties gehaald worden; en er moet hulp voorzien worden voor de vele vluchtelingen die van andere delen van Syrië naar deze veilige haven trekken.

Dit artikel werd gepubliceerd door CNN op 30 maart 2016. Rahila Gupta is een freelancejournaliste en een schrijfster. Eén van haar boeken is "Enslaved: The New British Slavery". Gupta bezocht Rojava in het noorden van Syrië om onderzoek te doen voor haar volgende boek, dat ze samen met Beatrix Campbell schrijft, "Why Doesn't Patriarchy Die?" Vertaling door Margot Cassiers, stafmedewerker van het Koerdisch Instituut.

Foto's: Rahila Gupta

Irans beleid van moord en genocide in Beloetsjistan

Hamid Yazdan Panah

In februari geraakte een schokkend verhaal bekend dat weinig aandacht kreeg in de mainstream media, ondanks de gruwelijke gevolgen en brutale realiteit ervan. Een rapport uit Iran kwam boven, waaruit bleek dat alle mannen uit een dorp in de provincie Sistan en Beloetsjistan geëxecuteerd waren. De Beloetsjen, een etnische minderheid in Iran, worden systematisch onderdrukt, maar ze worden grotendeels genegeerd in zowel het Oosten als het Westen. De Beloetsjen in Iran blijven het slachtoffer van institutionele discriminatie, staatsgeweld en intense armoede.

De executies in kwestie vonden plaats in het dorp Roushanabad, in het zuidoosten van Iran, waar de hele mannelijke bevolking gearresteerd en ter dood veroordeeld werd op basis van beschuldigingen van drugshandel. Sistan en Beloetsjistan is de armste provincie in Iran en de thuis van de etnische Beloetsjen, die als etnische minderheid en als Soennitische moslims nog steeds onderdrukt worden in Iran.

De executie van de hele bevolking van een dorp is niet alleen choquerend, het doet denken aan middeleeuwse praktijken van een veroverend leger dat de lokale bevolking probeert te onderwerpen. Deze executies zouden niet alleen veroordeeld moeten worden als gruwelijke vormen van staatsgeweld, maar zouden ook gezien moeten worden als deel van een genocidaal beleid tegen de Beloetsjen. Deze term is in het bijzonder relevant als men kijkt naar de bredere context van Irans discriminerende beleid ten opzichte van de Beloetsjen en hun cultuur.

Etnische Beloetsjen mogen standaard hun kinderen niet opvoeden in hun eigen moedertaal. Het werkloosheidscijfer zou in Beloetsjistan vijf keer hoger liggen dan het nationale gemiddelde. Het is geen toeval dat investeringen en ontwikkeling in Beloetsjistan het laagst in heel Iran zijn, terwijl executies, armoede en drugsverslavingen hier het meest voorkomen.

Ahmed Shaheed, de speciale rapporteur van de VN over mensenrechten in Iran, vertelt er het volgende over: *"De provincie (…) ervaart een hoog aantal executies voor druggerelateerde overtredingen en misdaden die gezien worden als 'vijandigheid tegenover God' in de afwezigheid van eerlijke processen."*

De meerderheid van diegenen die geëxecuteerd worden in de provincie, worden beschuldigd van drugsmisdrijven, en vaak worden ze veroordeeld zonder toegang tot juridisch advies of zonder een proces. Irans gebruik van de doodstraf in zo'n gevallen is illegaal onder internationale wetgeving, en toch wordt de praktijk niet alleen voortgezet, ze wordt zelfs gefinancierd door de Verenigde Naties en de landen in Europa (de Iraanse 'war on drugs' wordt mee gefinancierd door enkele EU-lidstaten en het United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), nvdr.).

Voor de Beloetsjen die in deze dorpen wonen, blijft smokkel één van de enige mogelijke inkomstenbronnen, in een land waar ze vaak worden gelijkgesteld aan minderwaardige criminelen. De onevenredige executies van Beloetsjen in Iran zijn een duidelijke indicatie van deze realiteit. Die begint al op een jonge leeftijd voor de jongeren bij de Beloetsjen. De Iraanse vicepresident voor Vrouwen en Familiezaken zei hierover zelfs: *"Hun kinderen zijn potentiële drugssmokkelaars, die wraak zoeken en geld willen verdienen voor hun families. Er is geen steun voor deze mensen."*

De situatie van de Beloetsjen in Iran is een schoolvoorbeeld van het falen van mensenrechten en internationale aandacht in een wereld die verzadigd is

van onrechtvaardigheid. Het regime in Iran gaat verder met een beleid van dood en geweld tegen etnische en religieuze minderheden, waaronder Koerden, Azeri's en Arabieren. Helaas blijven de Beloetsjen de meest kwetsbare van deze groepen, en blijven ze grotendeels onzichtbaar voor de internationale gemeenschap. Simpelweg hun stem laten horen blijft een enorme moeilijkheid voor deze staatloze bevolking die geconfronteerd wordt met armoede, geweld en discriminatie.

Dit artikel verscheen op de website van Iran Focus op 19 maart 2016. Hamid Yazdan Panah is een Iraans-Amerikaanse mensenrechtenactivist en -advocaat, die gespecialiseerd is in immigratie en asiel in de San Francisco Bay Area. Vertaling door Margot Cassiers, stafmedewerker van het Koerdisch Instituut.

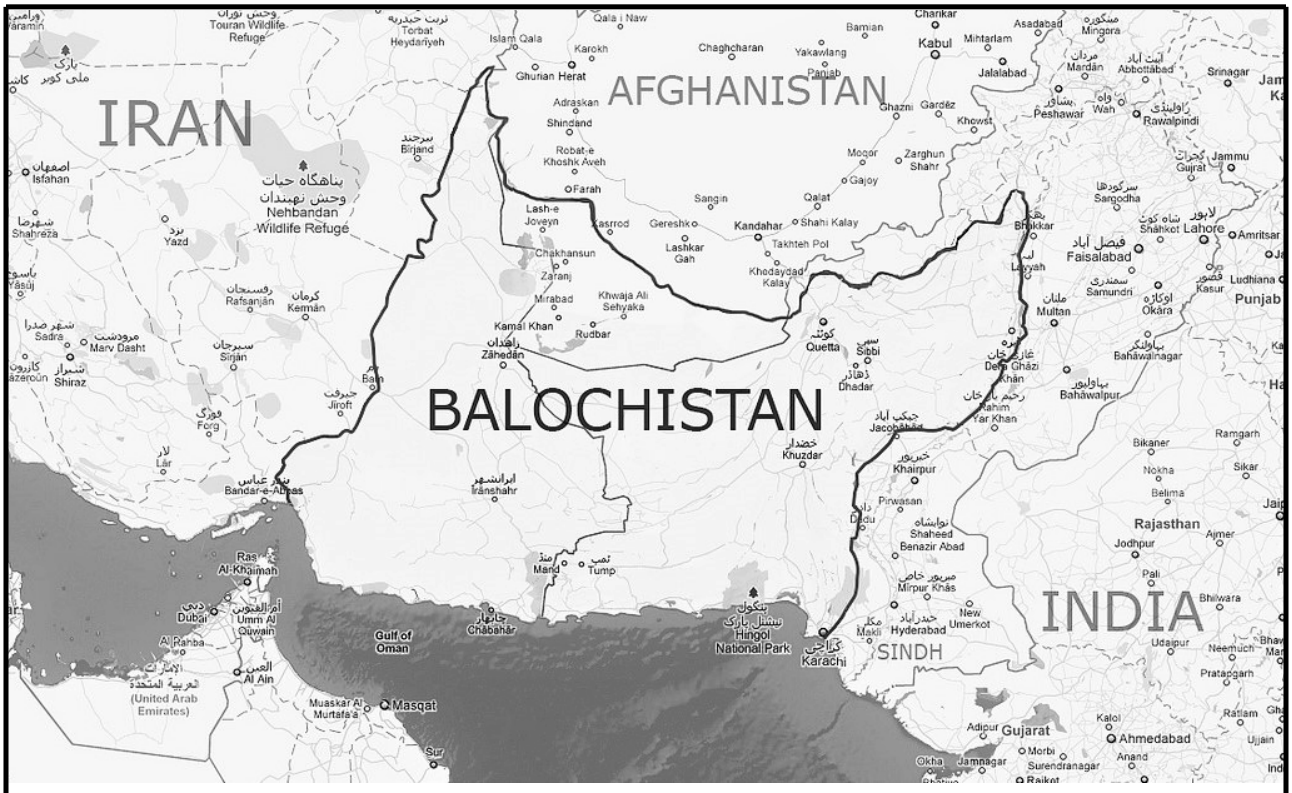

Volk in beeld: de Beloetsjen

De Beloetsjen (ook: Beloetsji's, Beloetsji of Beloetsj) zijn een semi-nomadisch volk in zuidwestelijk Pakistan, zuidoostelijk Iran en in de zuidelijke Afghaanse provincies Nimruz, Helmand en Kandahar.

De Beloetsjen vinden vermoedelijk hun oorsprong in de nomadenstammen uit het Midden-Oosten en de omgeving van de Kaspische Zee. Met de etnische aanduiding "Beloetsjen" worden tegenwoordig tientallen stammen bedoeld. Dit komt doordat er eeuwenlang bevolkingsgroepen uit aangrenzende culturen in zijn overgegaan.

Ongeveer zeventig procent van de Beloetsjen woont in de Pakistaanse provincie Beloetsjistan, die ongeveer de helft van het grondgebied van deze staat beslaat. Wereldwijd zijn er zeven tot tien miljoen Beloetsjen. Men kan een onderscheid maken tussen groepen die Beloetsji (een Iraanse taal) spreken, een groep die wel Beloetsjen zijn maar een andere taal spreken, en een groep waarvan de voorouders een toevlucht zochten tot de Beloetsjen. Aan het hoofd van elke stam staat een pir, een soefimysticus of moslimheilige.

Bijna tachtig procent van de Beloetsjen fokt schapen of ander vee. Verder leeft men van kleine landbouw. Er zijn nog maar weinig Beloetsjen nomadisch. Men houdt wel vast aan tradities als volksverhalen, eeuwenoude gezangen, de bescherming van de zwakken en respect voor de voorouders. (Bron: Wikipedia)

Kawa of het verhaal van Newroz

Mark Campbell

Er was eens heel lang geleden, tussen de twee grote rivieren Tigris en Eufraat, een land genaamd Mesopotamië. Boven een klein dorpje dat verborgen lag tussen de flanken van het Zagros-gebergte torende een enorm kasteel uit, met slanke torens en hoge donkere muren.

Het kasteel was uitgehouwen uit de rotsen van de bergen. De kasteelpoorten waren gemaakt van cederhout waarin de figuren van gevleugelde krijgers gekerfd waren. Diep in het kasteel woonde een wrede Assyrische koning genaamd Dehak. Zijn legers terroriseerden alle mensen uit de wijde omgeving.

Voordat Dehak koning werd, ging alles nochtans goed in Mesopotamië. De vorige koningen waren goedhartig en mild geweest en ze hadden de bevolking aangemoedigd om het land te irrigeren en hun velden vruchtbaar te houden. Hun voedsel bestond enkel en alleen uit brood, kruiden, fruit en noten. Het was pas onder de heerschappij van een koning met de naam Jemshid dat de dingen fout waren beginnen lopen. Koning Jemshid dacht namelijk dat hij boven de zonnegoden stond en hij begon de sympathie van zijn bevolking te verliezen. Een geest die Ahriman de Kwade heette, zag zijn kans schoon om de macht te grijpen.

Hij koos Dehak uit om de troon over te nemen en Dehak vermoordde koning Jemshid en sneed hem in twee. De boze geest, die zichzelf als kok verkleed had, voederde Dehak met het bloed en het vlees van dieren en op een dag, nadat Dehak hem een compliment had gegeven over zijn kookkunsten, bedankte de geest hem en vroeg of hij de schouders van de koning mocht kussen. Toen de boze geest dat deed, volgde er een verblindende lichtflits en boven de beide schouders van de koning verschenen plots twee reusachtige zwarte slangen.
Dehak was doodsbang en probeerde alles wat hij kon bedenken om de slangen kwijt te raken. Ahriman de Kwade verkleedde zichzelf opnieuw, ditmaal als dokter en hij vertelde Dehak dat hij de slangen nooit kwijt zou raken en dat hij telkens wanneer de slangen honger zouden krijgen een vreselijke pijn zou voelen, die alleen zou stoppen wanneer de slangen gevoed zouden worden met de hersentjes van jonge meisjes en jongens. En zo geschiedde dat vanaf die duistere dag telkens twee kinderen gekozen werden uit de dorpen aan de voet van het kasteel. De arme kinderen werden vermoord en hun hersentjes werden naar de kasteelpoorten gebracht en in een emmer van walnoothout geplaatst die stevig samen werd gehouden door drie dunnen gouden banden. De emmer met de hersentjes werd opgetild door twee sterke wachters en naar de boze Dehak gebracht waar ze gevoederd werden aan de hongerige slangen.

Sinds de dag dat de slangenkoning het koninkrijk overheerste, weigerde de zon nog langer te schijnen. De oogsten van de boeren, de bomen en de bloemen verschrompelden. De reusachtige watermeloenen die er al eeuwenlang groeiden, rotten op het veld. De pauwen en de patrijzen die eertijds rondscharrelden tussen de gigantische granaatappelbomen waren vertrokken. Zelfs de adelaars die vroeger hoog in de berglucht rondcirkelden, waren nu verdwenen. Nu was alles koud, donker en somber. In heel het land waren de mensen zeer verdrietig. Iedereen was doodsbang geworden voor de wrede koning Dehak. De mensen zongen treurige klaagzangen die hun smart en hun droeve lot uitdrukten. En het beklemmende geluid van een lange houten fluit werd onafgebroken weerkaatst doorheen de valleien.

Nu woonde er onderaan het kasteel een smid die hoefijzers smeedde voor de beroemde wilde paarden van Mesopotamië en potten en pannen voor de mensen uit het dorp. Zijn naam was Kawa. Zijn vrouw en hij waren verzwakt door smart en ze haatten Dehak

omdat hij al 16 van hun 17 kinderen vermoord had. Elke dag sloeg Kawa, bezweet van het hete vuur in de oven, met zijn hamer op zijn aambeeld en droomde ervan de kwade koning te verdrijven. En terwijl hij steeds harder en harder op het roodgloeiende metaal sloeg, vlogen de rode en gele gensters hoog op in de donkere lucht, als vuurwerk dat mijlenver gezien kon worden.

Op een dag kwam het bevel uit het kasteel dat de laatste dochter van Kawa gedood moest worden en dat haar hersenen de volgende dag naar de kasteelpoorten gebracht dienden te worden. De hele nacht lag Kawa op het dak van zijn huis, onder de heldere sterrenhemel en het licht van de volle maan, en dacht na over hoe hij zijn laatste dochter zou kunnen redden van de slangen van Dehak. Toen een vallende ster een boog maakte door de nachtelijke hemel kreeg hij een idee. De volgende ochtend kroop hij zonder zadel op zijn paard en langzaam trok hij een zware ijzeren kar voort, waaraan twee metalen emmers rammelden. De kar klom de steile kasseiweg omhoog en arriveerde aan het kasteel. Zenuwachtig leegde Kawa de inhoud van de twee metalen emmers in de grote houten emmer die voor de enorme kasteelpoorten stond. Toen hij zich omdraaide om te vertrekken, hoorde hij hoe achter hem de poorten ontgrendeld werden, even beefden en vervolgens langzaam open knarsten.

Kawa wierp nog snel een laatste blik op de emmer en haastte zich weg. Twee wachters tilden de houten emmer langzaam op en droegen hem het kasteel binnen. De hersenen werden gevoederd aan de twee hongerige reuzeslangen die op de schouders van Dehak gegroeid waren. Toen Kawa thuiskwam, vond hij zijn vrouw geknield voor het knetterende haardvuur. Hij knielde bij haar neer en lichtte voorzichtig een stuk op van haar grote fluwelen mantel. Daar, onder de mantel, zat hun dochter. Teder veegde Kawa haar lange zwarte haarlokken van voor haar gezicht en kuste haar zacht op haar warme wang. In plaats van zijn eigen dochter te doden, had Kawa een schaap geofferd en hij had de houten emmer gevuld met de schapenhersenen. En niemand had het gemerkt. Al snel deed het verhaal de ronde in het dorp. En toen Dehak opnieuw om een kind vroeg, volgde iedereen het voorbeeld van Kawa. Op die manier werden vele honderden kinderen van de dood gered. De kinderen trokken vervolgens in het holst van de nacht naar de verste en hoogste bergen, waar niemand hen zou kunnen vinden. Daar, in de veiligheid van de hoge Zagros-bergen, groeiden de kinderen op in alle vrijheid.

Ze leerden om zonder hun ouders te overleven. Ze leerden hoe ze de wilde paarden konden berijden, hoe ze konden jagen, vissen, zingen en dansen. En Kawa leerde hen hoe ze moesten vechten. Op een goede dag zouden ze terugkeren naar hun thuisland om hun mensen te redden van de tirannieke koning. De tijd verstreek en het leger van Kawa was nu klaar om naar het kasteel te marcheren. Onderweg passeerden ze door verschillende dorpjes en gehuchten. De honden blaften en de mensen kwamen uit hun huizen om de kinderen toe te juichen en hen brood, water, yoghurt en olijven aan te bieden. Naarmate Kawa en de kinderen dichter bij het kasteel kwamen, verlieten steeds meer mannen en vrouwen hun velden om zich bij hen aan te sluiten. Tegen de tijd dat ze aan het kasteel kwamen, was het leger van Kawa uitgegroeid tot vele duizenden. Ze hielden halt voor het kasteel en keerden zich om naar Kawa. De smid stond op een rots. Hij droeg zijn leren schort en klemde zijn hamer stevig vast in zijn hand. Hij draaide zich om naar het kasteel en hief zijn hamer naar de kasteelpoorten. De grote menigte stormde naar voren en sloeg de kasteelpoorten met de gevleugelde krijgers aan diggelen. Al snel waren de mannen van Dehak overmeesterd.

Kawa rende onmiddellijk langs de stenen wenteltrap naar beneden naar de kamer van Dehak en sloeg de boze slangenkoning dood met zijn hamer en hakte zijn hoofd eraf. De twee serpenten verschrompelden. Daarop klom Kawa naar de top van de berg boven het kasteel en ontstak er een reusachtig vreugdevuur om de hele bevolking van Mesopotamië te vertellen dat ze vrij waren.

Al gauw brandden doorheen het hele land honderden vreugdenvuren om de boodschap te verspreiden en de vlammen sprongen hoog op in de donker nacht, ze verlichtten de hemel en zuiverden de lucht van de stank van Dehak en zijn kwade daden. De duisternis was voorbij. Met het ochtendgloren kwam de zon tevoorschijn vanachter de donkere wolken en verwarmde eens te meer het bergachtige land. Langzaamaan openden de bloemen hun blaadjes en de knoppen van de vijgenbomen barsten open tot bloesems. De watermeloenen begonnen terug te groeien, zoals ze dat al eeuwenlang gedaan hadden. De adelaars keerden terug en lieten zich zweven op de warme luchtstromen tussen de pieken van de bergen. De pauwen waaierden met hun prachtige pluimen die glinsterden in de hete voorjaarszon. Wilde paarden met lange zwarte manen galoppeerden over de stoffige vlaktes. De patrijzen streken neer op de takken van de perenbomen en hieven een lied aan. Kleine kinderen deden zich te goed aan rijpe walnoten gewikkeld in zoete vijgen en de geur van vers gebakken brood uit de steenovens dreef op een licht briesje hun neusjes te gemoed. De vuren brandden hoger en hoger en de mensen dansten in kringen terwijl ze elkaars hand vasthielden en hun schouders op en neer lieten wippen op het opzwepende ritme van de fluit en de trommel.

De vrouwen in hun kleurrijke lovertjesjurken zongen liefdesliedjes en de mannen beantwoorden deze terwijl ze allen als één geheel rond de vlammen bewogen. Sommige jongeren die dronken waren geworden van de muziek lieten hun armen, uitgestrekt als de vleugels van de adelaars, over de fluit heen zweven. Nu waren ze vrij.

Tot op vandaag wordt diezelfde lentedag van 21 maart (tevens de lente-equinox) gevierd door Koerden, Perzen, Afghanen en andere volkeren van het Midden-Oosten. De mensen dansen en springen door de vuren om Kawa te gedenken en hoe hij zijn volk bevrijdde van de tirannie en de onderdrukking en vieren de komst van het nieuwe jaar. Deze dag wordt Newroz genoemd, wat Nieuwjaar betekent. Het is één van de weinige 'volksfeesten' die overgeleverd bleven en die ouder zijn dan al de grote religieuze festivals. Hoewel ook andere volkeren Newroz vieren, is de datum vooral belangrijk voor de Koerden, omdat het feest het begin is van de Koerdische kalender én een viering van hun eigen lange strijd voor vrijheid.

Vertaling Kristel Cuvelier, stafmedewerker Koerdisch Instituut.

Turkije vervalst de wetenschap

Hugo Van Rompaey

In Turkije ijveren de Koerden al decennialang voor de erkenning van het Koerdisch als taal. Uit politieke motieven deden en doen opeenvolgende Turkse overheden echter aan rasechte wetenschapsvervalsing om zo hard te proberen maken dat het Koerdisch geen echte taal zou zijn, maar slechts een variant van het Turks. Hugo Van Rompaey ontkracht deze hardnekkige Turkse mythe in zijn doctoraat, waarvan we hieronder een extract publiceren.

Het imago van Turkije wordt historisch erg beschadigd door de hardnekkige, fascistoïde ontkenning van de Armeense genocide van 1915. In dat jaar werden anderhalf miljoen Armeniërs omgebracht onder bezieling van de Jong-Turken, de beweging van de stichter van de Turkse republiek, Moestafa Kemal Atatürk. Het ontkennen van deze harde feiten en het weren ervan uit alle publicaties mag beschouwd worden als een zware schending van de historische wetenschap en is te vergelijken met de ontkenning van de Holocaust.

Maar Turkije toont zich ook een meester in het vervalsen van de taalkundige wetenschap. Dit gebeurde reeds onder het Ottomaanse regime en wordt door het huidige ijverig voortgezet.

In 1997 publiceerde professor Dr. Orhan Türkdogan in Istanbul zijn boek Ethnic Sosyoloji (Etnische Sociologie). Hij verwijst daarin naar de Russische consul Alexander Jaba, die in 1856 een onderzoek deed naar het woordgebruik van de volkstammen in Erzurum en omgeving (een provincie in het oosten van het huidige Turkije). Consul Alexandezr Jaba meende vast te stellen dat de Koerden 8.307 woorden gebruikten. Volgens hem waren er 3.080 hiervan van Turkse, 2.640 van Oud-Perzische, 2.000 van modern Arabische en slechts 300 van Koerdische oorsprong. Voor Türkdogan geeft dit het bewijs dat de Koerden een onderdeel zijn van de Turken. Hij concludeert verder dat de Koerden in de oude tijden uit Azië zijn gekomen, vanwaar die 300 woorden afkomstig zouden zijn. Bovendien zou het Koerdisch, omdat het volgens Türkdogan uit drie talen bestaat, geen autonome taal kunnen zijn, maar slechts een grensdialect van het Turks.

Geen wetenschap, maar politieke opportuniteiten

We laten in het midden welk wetenschappelijk gewicht moet gegeven worden aan de bronnen die Türkdogan hanteerde. We vragen ons daarbij wel af of hier, mogelijk in opdracht van het Turkse regime, geen sprake is van wetenschappelijke falsificatie? Het blijkt in alle geval dat professor Türkdogan er de voorkeur aan geeft hypothesen te opperen die harmoniëren met de visie van het Turkse regime. De Turkse falsificatie bestaat niet zozeer in het gebruiken van een zwakke of betwistbare bron, maar wel in het interpreteren hiervan ten dienste van een politieke doelstelling en in het negeren van wat algemeen wetenschappelijk (reeds van in de negentiende eeuw) aanvaard wordt. Het staat buiten kijf dat in het Koerdisch heel wat Turkse, Arabische en Perzische leenwoorden zijn binnengeslopen. Overigens maakt de lange periode tussen het ontstaan van de basistaal en de afsplitsing van de afzonderlijke talen het erg moeilijk exact te bepalen wat 'erfwoorden' (geërfd uit de moedertaal, nvdr.) en wat 'leenwoorden' (geleend uit een andere taal, nvdr.) zijn.

Het negeren van de Koerdische identiteit leidt in Turkije tot een regelrechte onderdrukking van de Koerdische taalrechten. De aangekondigde versoepeling betreffende het onderricht in het Koerdisch beperkt zich tot privé-initiatieven. Op het terrein is van deze versoepeling, aldus de getuigenis van Koerden uit de plaatselijke gemeenschappen, nog niet veel in huis gekomen. Men blijft het gebruik

van het Koerdisch in het openbaar en in publicaties beschouwen als daden van terrorisme. De enigen die de kans krijgen om op een degelijke basis Koerdisch te studeren, behoren tot de militaire staf, voor wie de niet-aflatende opdracht eruit bestaat… de Koerden te onderdrukken. Koerden die in de diaspora hun taal konden studeren, lopen het risico bij een eventuele terugkeer naar Turkije onmiddellijk gearresteerd te worden omwille van die zogezegde misdaad tegen de staat.

Men pleegt ook onomatocide ('naamdoding') door op te leggen dat aan Koerdische boorlingen geen Koerdische maar Turkse namen moeten gegeven worden. Ondertussen veroorzaakt het niet toelaten om de moedertaal te studeren grote mentale schade aan de kinderen.

Een Indo-Europese taal

De linguïsten van de negentiende eeuw hebben reeds aan het Koerdisch een plaats toegewezen in de Indo-Europese taalfamilie. Dit leverde materiaal op dat bruikbaar was voor verschillende wetenschappelijk verantwoorde publicaties en standaardwerken zoals de encyclopedie van Winkler Prins.

Vanzelfsprekend is de linguïstiek niet blijven stilstaan. Het is belangrijk na te gaan of het Koerdisch ook door de hedendaagse taalwetenschap nog een plaats gegund wordt als autonome taal. Hiervoor doen we beroep op de "boom" van L. Campbell (zie afbeelding). (1) Campbell telt meer dan honderd talen in de Indo-Europese taalfamilie, waaronder het Koerdisch.

Men situeert de gemeenschappelijke Indo-Iraanse groep in het noorden en het noordoosten van de Kaspische Zee. Vanaf het begin van het tweede millennium zou een deel gemigreerd zijn in westelijke richting naar Noord-Mesopotamië, waaronder de Koerden, en het andere deel naar Indië. (2)

Men negeert het verworven wetenschappelijk inzicht wanneer men het wil voorstellen alsof het Koerdisch slechts een marginaal dialect zou zijn. Het Koerdisch is een authentieke taal. De genen van het Koerdisch zijn onbetwistbaar aanwezig in de eenheidstaal van het Indo-Iraans. Maar er is meer. Er blijken ook sporen van het Koerdisch op te duiken in verband met de mogelijke situering van de bakermat van het Indo-Europees.

Voor het heimatland van het Indo-Europees zou het gebied van Midden-Europa in aanmerking komen, namelijk ten noorden van de Alpen, ten oosten van de Rijn en ten zuiden van de Oostzee. Van hieruit hebben de volksverhuizingen van de Kelten, Germanen en Veneto-Illyriërs plaatsgegrepen. Hieraan wordt

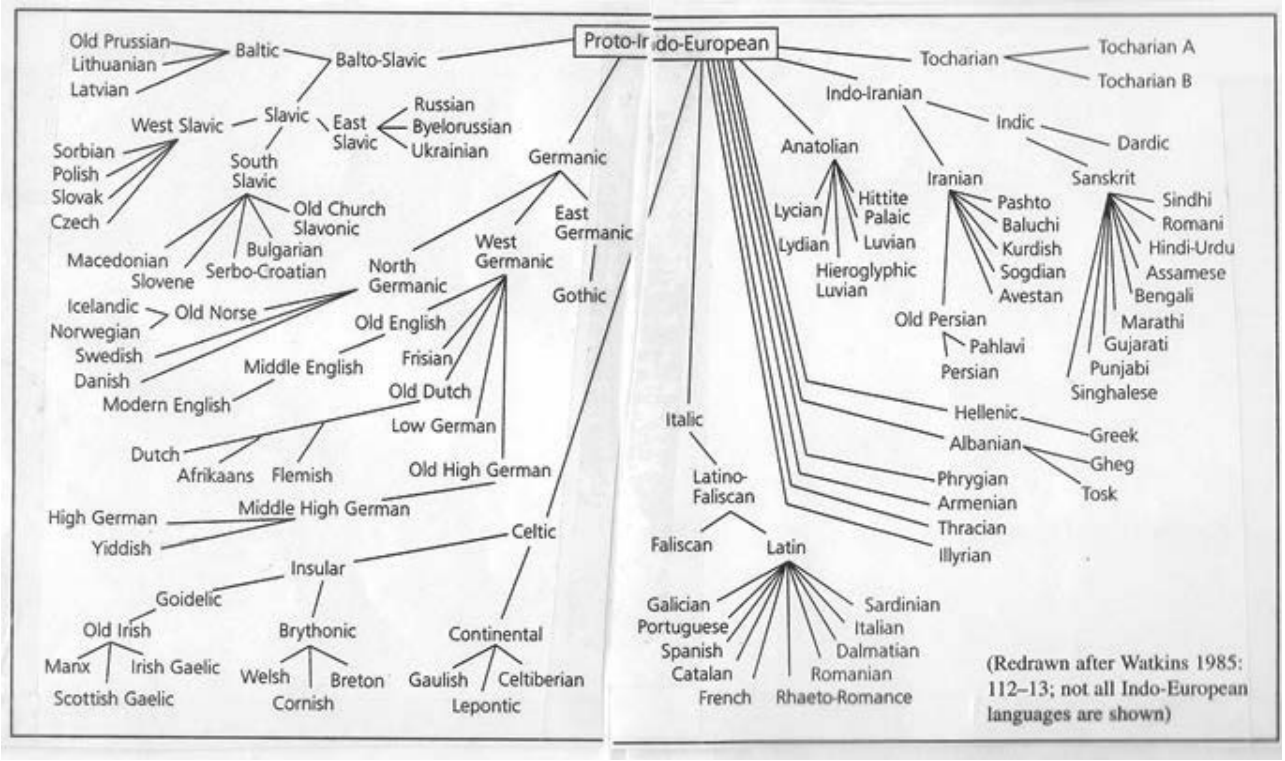

de berekening gekoppeld dat de vorming van deze volkeren in het mesolithicum (8.000-4.000 voor Christus) zou plaatsgegrepen hebben. Anderen hanteren andere tijdsaanduidingen en/of zullen de bakermat liever wat meer naar het oosten of naar het zuiden verschuiven, al of niet gestimuleerd door enig chauvinisme.

Het beukenargument

Het is natuurlijk belangrijk te weten dat men voor de opbouw van deze hypothesen haast niet beschikt over archeologische, tekstuele of materiële bronnen. Men tracht eruit te komen langs aanknopingspunten vanuit de linguïstiek. In dit verband wordt dan ook gewaarschuwd voor voortvarendheid. Wanneer bijvoorbeeld de gekende archeologe Renfrew, op basis van het voorkomen van het woord 'graan', in Turkije de graancultuur laat ontstaan, zullen Anna en Paolo Ramat erop wijzen dat de term 'aardappel' wel vroeg voorkwam in Duitsland, maar vanuit Peru in Europa werd ingevoerd. Woorden zijn interessante aanknopingspunten, zoals de namen van dieren en planten, maar voorzichtigheid is geboden, vooral in verband met leenwoorden.

Maar uitgerekend het Koerdisch speelt mee in het opsporen van het zeer verre verleden. In het aflijnen van een mogelijke bakermat van het Indo-Europees wordt ernstig rekening gehouden met het bewuste 'Buchenargument'. Beuken groeien ten westen van een noord-zuidlijn die loopt van Königsberg tot Odessa. Het woord beuk is in zijn Oer-Indo-Europese wortel bewaard in het Koerdische woord voor beuk: 'gurgan' of 'narewen'. Het 'beukenargument' is niet enkel een indicatie voor de plaats waar het Koerdisch ontstond, maar ook voor de oudheid van de taal, waarvan minstens 4000 jaar geleden al sporen te vinden waren.

Geen dialect, maar een authentieke taal

Het Koerdisch blijkt als taal zeer vroeg mee te spelen. Dat het gaat over een taal (en een volk) met een eigenheid kan afgeleid worden uit het feit dat wetenschappers van eerste rang het de moeite vinden deze taal niet zomaar te begraven. V. Minorsky ontwikkelde de stelling dat historische en linguïstische analyses de Meden als voorvaders van de Koerden aanwijzen. MacKenzie stelt daartegenover dat de Koerden geen Noordwest-Iraans ras zijn, zoals de Meden, maar een Zuidwest-Iraans. Ze hadden wel een sociale structuur die leek op deze van de Meden. (3)

Betreffende het Koerdisch is het eveneens belangrijk te noteren dat deze taal tot ons is gekomen langs een vijftal wat grotere dialecten en maar liefst negen alfabetten.

Wetenschappelijk is het nonsens het Koerdisch te degraderen tot een dialect van het Turks.
Een werkgroep van Turkse en Koerdische filologen van het Koerdisch Instituut van Parijs vestigde in 2003 de aandacht op de negen volgende belangrijke punten:

1. Het Koerdisch behoort tot de Indo-Europese taalfamilie, het Turks tot de Oeral-Altaïsche groep.
2. Het Koerdisch heeft een verbuigingssysteem, het Turks een additief systeem.
3. Het Koerdisch kent geslachten, het Turks niet.
4. In het Koerdisch zijn er twee soorten van persoonlijke voornaamwoorden, in het Turks is dat anders.
5. In het Koerdisch zijn samenstellingen anders dan deze van het Turks.
6. In het Koerdisch zijn er prefixen, infixen en suffixen, in het Turks alleen suffixen.
7. In het Koerdisch kunnen woorden beginnen met twee of drie medeklinkers, in het Turks met één.
8. De grammaticale systemen van beide talen zijn erg verschillend.
9. Eveneens hebben beide talen een erg verschillende etymologie.

Aan Turkije mag de boodschap overgemaakt worden dat, helaas in bepaalde politieke omstandigheden, aan het fascisme levenskansen worden geboden, in de wetenschap in alle geval niet.

BRONNEN

(1) CAMPBELL, Historical Linguistics. An Introduction. Edinburgh University Press, 1998, p. 168
(2) N. SINS-WILLIAMS, The Iranian Languages, in A.G. RAMAT & P. RAMAT (ed.), The Indo-European Languages, Londen-New York, Routledge, 1998, p. 127).
(3) The Origins of Kurdish, in Transactions of the philological Society, Londen, Philological Society, 1961, p. 68-86

COLOFON

DE KOERDEN

Het tweemaandelijks tijdschrift van het Koerdisch Instituut vzw te Brussel - door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap erkend als beweging in het kader van het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk - biedt een politiek onafhankelijke blik op de huidige situatie van de mensen- en volkerenrechten in het Midden-Oosten, Eurazië en de Kaukasus en tevens op hun geschiedenis
en cultuur.

Bijdragen van derden vertegenwoordigen niet per definitie de visie van de redactie.

Koerdisch Instituut vzw
Bonneelsstraat 16, 1210 Brussel - België
Tel.: 0032/(0)2.230.34.02
Fax.: 0032/(0)2.231.00.97
Bankrek.:
IBAN BE35 8538 5112 7037, BIC: SPAABE22
E-mail: info@kurdishinstitute.be of kib@skynet.be
Website: http://www.kurdishinstitute.be
Facebook.com/kibrussels

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Derwich M. Ferho

EINDREDACTIE
Kristel Cuvelier & Margot Cassiers

COVERFOTO
Nusaybin, de brug over de Jaghjagh is geknakt en versperd met een uitgebrande tankwagen. (Foto Toon Lambrechts)

INHOUDELIJKE REDACTIE
Derwich M. Ferho

REDACTIECOMITE
Paul Vanden Bavière, Ludo De Brabander, Derwich M. Ferho, Kristel Cuvelier, Margot Cassiers, Hugo Van Rompaey, Maxime Nys, Toon Lambrechts, Thomas Steegen, Orhan Kilic, Roel Evens, Geert Kliphuis.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER
Deniz Agbaba, Chris Den Hond, Toon Lambrechts, Okan Polat, Hugo Van Rompaey.

OPMAAK
Koerdisch Instituut vzw & Nevelland Graphics

DRUKKERIJ
Nevelland Graphics cvba-so

OPLAGE
300

JAARABONNEMENT
Voor een gift van minimum € 5 per maand of met een doorlopende opdracht, maak 25 euro (België) over op rekeningnummer:
Bankrek.: IBAN BE35 8538 5112 7037, BIC: SPAABE22
Voor het buitenland: € 35 (Europa), € 45 (buiten Europa) met vermelding 'jaarabonnement De Koerden'.

LOS NUMMER
5 €

Dit blad wordt uitgegeven met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling sociaal-cultureel werk.

INHOUDSOPGAVE

1 **De vele misdaden van de Turkse staat**

2 **Cizre: Honderden burgers op barbaarse wijze vermoord door Turkse strijdkrachten**

7 **Achter de barricades in Nusaybin**

10 **Waarom de onderhandelingen tussen Turkije en de Koerden faalden**

13 **Erdoğans nieuwe Koerdische bondgenoten**

16 **Zal Turkije de Koerdische parlementsleden in de gevangenis gooien?**

19 **De dood van een krant: wat is er gebeurd met de democratie in Turkije?**

22 **Rojava: Een veilige haven in de brutale Syrische oorlog**

25 **Irans beleid van moord en genocide in Beloetsjistan**

27 **Kawa of het verhaal van Newroz**

30 **Turkije vervalst de wetenschap**

Stop de criminalisering van de Koerdische beweging!

33 Koerden worden vandaag vervolgd door de Belgische justitie op basis van de Belgische terrorismewetgeving. Welke verschrikkelijke misdaden zouden ze dan begaan hebben? Ze zijn opgekomen voor de Koerdische zaak en hebben de Koerdische cultuur gepromoot. Op vraag van de Turkse staat worden deze onschuldige mensen in België vervolgd voor vermeende betrokkenheid bij terroristische activiteiten. Deze rechtszaak is een schande voor de Belgische democratie en betekent een gevaar, niet enkel voor de Koerden, maar voor eenieder die opkomt voor zijn of haar mening.

De Koerdische activisten worden ervan beschuldigd betrokken te zijn bij terroristische activiteiten, hoewel zij allen uitsluitend geëngageerd zijn in vreedzame politieke en democratische activiteiten in België.

Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op bewijs dat voortgebracht is door de Turkse staat, die tevens burgerlijke partij is in deze zaak. Diezelfde Turkse staat voert ondertussen een oorlog tegen de Koerdische bevolking, begaat misdaden tegen de mensheid en onderdrukt op een brutale manier Turkse en niet-Turkse mensenrechtenactivisten, journalisten, syndicalisten, advocaten, politici, academici en iedereen die de AKP-regering en haar president bekritiseert.

Tot op de dag van vandaag werd er geen onderzoek gedaan naar bewijsmateriaal dat de aantijgingen tegen deze activisten weerlegt.

Het Openbare Ministerie gebruikt een vaag concept van een zogenaamde "PKK-wolk" en stelt dat alle Koerdische activisten en culturele of andere organisaties deel uitmaken van deze wolk. Dit is onjuist. Niet iedere Koerdische burger of organisatie, die opkomt voor de basisrechten van het Koerdische volk, is lid van de PKK. Bovendien, om te bewijzen dat de PKK een terroristische organisatie is, verwijst men naar het feit dat de PKK op de Europese lijst van terroristische organisaties staat. Deze lijst heeft echter geen juridische waarde en werd opgesteld in de nasleep van 9/11. De PKK werd op deze lijst gezet na zware druk van de Turkse regering. Helaas zijn het net de AKP en mr. Erdogan zelf die zowel direct als indirect de terreur van jihadisten steunen. De afgelopen vier jaar reisden duizenden Europese jihadi's vrij door Turkije naar Syrië om zich bij IS/Daesh aan te sluiten. De Turkse overheid tolereerde dit en organiseerde bovendien logistieke en medische ondersteuning voor de jihadisten binnen Syrië. Jihadisten die, zoals we weten sinds de aanvallen in Parijs en Brussel, ook actief zijn in Europa. Het is dan ook belangrijk te vermelden dat er recent een oproep werd gelanceerd door meer dan 100 Europarlementsleden om de PKK van de lijst van terroristische organisaties te halen.

We accepteren niet dat deze activisten worden vervolgd, zonder dat ze ooit een daad van geweld hebben gepleegd. We roepen op tot steun aan deze 33 Koerden. Belgische en Europese middenveldorganisaties hebben niets te winnen bij een verzwakking van de democratische basisrechten. Amnesty International en Human Rights Watch hebben de Turkse repressie tegen allerlei organisatievormen, zoals vakbonden, LGBT-activisten en tegen Koerdische en Armeense minderhedenculturen al verschillende malen aangeklaagd. Deze Turkse normen mogen niet de onze worden.

We zijn van mening dat deze rechtszaak een open en frontale aanval is tegen onze fundamentele burgerlijke en democratische rechten, zoals vrije meningsuiting en het recht op vrijheid van vereniging en vergadering. De inzet van het proces gaat veel verder dan de Koerdische kwestie. Een veroordeling van deze Koerdische activisten zou een onterechte toepassing zijn van de terrorismewetgeving, hetgeen de uitholling van de fundamentele rechten van éénieder in Europa met zich zal meebrengen.

U kunt de oproep ondertekenen op www.kurdishinstitute.be of via koerdisch.instituut@skynet.be.